ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Ὑπὸ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΩΡΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 122

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ σχέδιον ὁ Γουέβρος, τὸ ἔθεσεν ἐνώπιόν του, στηρίζων δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς μιᾶς χειρὸς μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ χάρτου, καὶ κρατῶν διὰ τῆς ἑτέρας χειρὸς τὴν γενειάδα του, ἐβυθίσθη εἰς βαθείας σκέψεις. Σεβόμενος τὴν ῥέμβην του ὁ Μαυρίκιος ἀνέμεινεν ἐν σιγῇ, ὅπως ὁ γηραιὸς μάγος ἐξενέγκῃ τὸν χρησμόν του. Μακραὶ στιγμαὶ διέρρευσαν. Τέλος ὁ Γουέβρος ἀνυψῶν τὴν κεφαλὴν ἀπέθηκε τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν ἀνασκαφῶν.

— Βλέπω ἐδῶ, εἶπε μὲ ὕφος πλῆρες πεποιθήσεως, ὅτι διηύθυνες τὰς ἀνασκαφάς σου ἐκ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν. Ἐπλανήθης εἰς τὴν διεύθυνσιν. Γνωρίζεις τὸν λέοντα τὸν εὑρισκόμενον παρὰ τὰς πύλας τοῦ Χαμαδάν;

— Ναί. Ἐννοεῖς τὸν λέοντα τὸν ἠκρωτηριασμένον, τὸν ἐκ λίθου εὐήχου, ὅστις θεωρεῖται ὡς προστατεύων τὴν πόλιν κατὰ τοῦ ὑψόχους καὶ τῆς πείνης;

— Ἀκριβῶς. Λοιπὸν ἐὰν θέλῃς νὰ ἐπιτύχῃς, τοποθετήσου ἐνώπιον τοῦ λέοντος αὐτοῦ στρέφων τὴν κεφαλήν σου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου. Σύρε νοερῶς, ἢ καὶ πραγματικῶς ἂν θέλῃς, γραμμὴν εὐθεῖαν, ἀναχωροῦσαν ἀπὸ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τοῦ λέοντος. Σύρε καὶ δευτέραν γραμμὴν παράλληλον τῇ πρώτῃ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ λέοντος εἰς πεντακοσίων μέτρων ἀπόστασιν· τάμε τὴν πρώτην γραμμὴν διὰ τρίτης ἀποτελούσης μετ' αὐτῆς γωνίαν 25 μοιρῶν· ἀρχίζων δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρας σύρε ἐπ' ἀορίστω τὴν γραμμὴν ταύτην. Τοποθετούμενος τότε εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐπαφῆς τῆς πρώτης καὶ τῆς τρίτης γραμμῆς, βεβαιώθητι εἰς ποῖον μέρος ἀκριβῶς νομίζεις ὅτι κεῖται τὸ σημεῖον τῆς προσπτώσεως τῆς γραμμῆς ταύτης· εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀντὶ σοῦ εἷς φίλος σου πιστός, ἡ ἀδελφή σου παραδείγματος χάριν, θὰ σοῦ δείξῃ, ἄρχισε τὰς ἀνασκαφάς σου, καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ χάσω τὴν γενειάδα μου, ἂν ἡ σκαπάνη σου δὲν προσκρούσῃ μετ' ὀλίγον κατὰ τῶν λίθων τοῦ ὀκταπλοῦ τοίχους.

ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΚΑΛΛΟΝΗ

Ὁ γηραιὸς Γουέβρος ἐλάλει μὲ τόσον κῦρος, ὥστε ὁ Μαυρίκιος καὶ ἄκων ἠναγκάσθη νὰ πιστεύσῃ τοὺς λόγους του. Ἐχάραξεν ἐν τάχει σχέδιόν τι κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ πρεσβύτου.

— Καὶ ἡ ἀκρόπολις; ἠρώτησε μειδιῶν. Ἀφοῦ γνωρίζεις τόσον καλὰ τὴν τεθαμμένην πόλιν, δύνασαι νὰ μοῦ ὑποδείξῃς ποῦ εὑρίσκεται καὶ αὐτή;

— Νέε, ἀπήντησεν ὁ Γουέβρος, μὴ ζητῇς νὰ μάθῃς πολλὰ ταυτοχρόνως. Ὅταν οἱ ὀφθαλμοί σου ἴδωσι τὰ ἑπτὰ ἐπίχρυσα χρώματα τῶν τειχῶν, ἅτινα ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, θὰ εἶνε, πιστεύω, τὸ τοιοῦτον ἀρκετὰ λαμπρὰ ἐπιτυχία ἐνάρξεως. Κατόπιν, ἀφοῦ ἀποδειχθῇ ὅτι δύνασαι νὰ ἔχῃς πεποίθησιν εἰς τὸν Γουέβρον, ἔλα νὰ τὸν συμβουλευθῇς ἐκ νέου ἀφόβως. Θὰ σοῦ ἀνακοινώσῃ παν ὅ,τι ἡ μάθησίς του τὸν ἐδίδαξε.

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ Μαυρίκιος, θὰ σοῦ εἶμαι εὐγνώμων ἂν κάμῃς νὰ εὕρω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναζητῶ, ἀπόδειξις δὲ ὅτι πιστεύω εἰς τοὺς λόγους σου εἶνε, ὅτι ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου θὰ ἤρχιζα τὰς ἐργασίας μου ὅπως μὲ συμβουλεύεις . . . ἂν ἀκριβῶς δὲν μοῦ ἔλειπε τὸ ἀπαραίτητον πρὸς τοῦτο μέσον.

— Τί; εἶπεν ὁ Γουέβρος ζωηρῶς.

— Οἱ ἐργάται.

— Ἐπίστρεψε εἰς τὴν κατοικίαν σου. Εἶνε ἀργὰ καὶ ἡ νεαρά ἀδελφή σου δὲν πρέπει νὰ ἐκτίθεται εἰς τὰς δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις τῆς νυκτός. Φοβοῦ τὴν σκιάν, ἥτις εἶνε ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου. Αὔριον μὲ τὰς εὐλογημένας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου οἱ ἐργάται σου θὰ εἶνε εἰς τὴν θέσιν των.

— Χάρις εἰς σέ;

— Χάρις εἰς ἐμέ:

— Τῇ ἀληθείᾳ δὲν δύναμαι πῶς νὰ σ' εὐχαριστήσω, ἂν ἔχῃ οὕτω...καὶ ἂν δὲν ἐφοβούμην μήπως φανῶ ἀχάριστος, θὰ ἠρώτων διατί δεικνύεις τόσον ἐνδιαφέρον πρὸς ἕνα ξένον.

— Ἀναγινώσκω εἰς τὰς καρδίας, ἀπήντησεν ὁ Γουέβρος μὲ τόνον φωνῆς ἐπισήμου. Μὴ μ' ἐρωτήσῃς. Ἐπίστρεψε εἰς τὴν κατοικίαν σου. Αὔριον τὸ πρωΐ οἱ ἐργάται θὰ εἶνε εἰς τὴν θέσιν των.

Ὁ πρεσβύτης ἠγέρθη, ὅπως δείξῃ ὅτι ἡ συνέντευξις ἔληξεν, ὁ Μαυρίκιος δὲ καὶ ἡ Αἰκατερίνη ἀποχαιρετίσαντες τὴν Λεϊλὰν τὸν ἠκολούθησαν ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου.

Οἱ ἔξω εὑρισκόμενοι ἵπποι δὲν εἶχον κινηθῆ ἐκ τῆς θέσεώς των. Ὁ Γουέβρος διέταξε τὸν μικρὸν Χασὰν νὰ τοὺς δώσῃ ὕδωρ καὶ κριθήν. Ἄδηλον ὅμως διὰ τίνα ἀφορμὴν τὰ ζῶα, ἀκίνητα ὡς ἀγάλματα, ἠρνήθησαν νὰ ἐγγίσωσι τὴν τοροφήν. Μὲ τὸ αἰνιγματῶδές του μειδίαμα προέβη καὶ ἐθώπευσεν ἠρέμα διὰ τῆς χειρὸς τὸν τράχηλον τῶν δύο ζώων, ἀπαγγέλλων ἐν ταὐτῷ λέξεις τινὰς εἰς ἄγνωστον γλῶσσαν. Πάραυτα ἐκπέμποντες φαιδρὸν χρεμετισμὸν οἱ ἵπποι ἐγερθέντες ἔπιον κατὰ κόρον ἐκ τοῦ διαυγοῦς ὕδατος καὶ ἔφαγον τὴν ἐκλεκτὴν κριθήν, ἣν προσέφερεν αὐτοῖς ὁ Γουέβρος, μὲ ὅλας τὰς ἐνδείξεις μεγάλης χαρᾶς.

— Τὰ ζῶα τὰ θεωρούμενα ὡς ἄλογα εἶνε ἱκανὰ ν' ἀναγνωρίζωσι τοὺς ἀληθεῖς των φίλους καὶ νὰ ἐννοῶσι τ' ἀπόκρυφα, εἶπεν ὁ Γουέβρος μειδιῶν. Τὸ πῦρ τοῦ οὐρανοῦ νὰ σᾶς προστατεύῃ καὶ ὁ Ἥλιος ἔστω μεθ' ὑμῶν!

Εἰσῆλθεν αὐτὸς εἰς τὸ σπήλαιον, οἱ δὲ δύο νέοι ἱππεύσαντες πάλιν ἀνέλαβον μὲ ταχὺ βάδισμα τὴν εἰς τὸ κατάλυμά των ἄγουσαν.

Κεφάλαιον Ζ'

Σιγὴ βαθεῖα ἐπεκράτει εἰς τὰς σκηνάς των, ὅτε ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Αἰκατερίνη ἔφθασαν περὶ τὸ λυκόφως. Ἡ φυγὴ τῶν ἐργατῶν εἶχεν ἀφίσει αὐτὸν κατηφῆ καὶ μελαγχολικόν, οἱ δὲ χαίνοντες λάκκοι καὶ τὰ τῆδε κακεῖσε ἐρριμμένα ἐργαλεῖα ἐνεποίησαν αὖθις ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νεαρὸν ἀρχαιολόγον. Τὴν νύκτα ὁ ἰατρὸς Ἀρδὺ καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Γκυιὼν ἐπανέκαμψαν ἐκ τῆς ἐκδρομῆς των, ἀγόνου ὄντως! ἀποβάσης. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουδαῖος Σεδεκίας ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ ἐργάτας πρὸς τὸν φίλον του τὸν *Φράγκον Χακίμ*, τὸ δὲ χείριστον, προσέθηκεν ὅτι ἐθεώρει ἀδύνατον νὰ εὕρῃ διὰ τὸν κ. Κερδὶκ ἀντὶ οἱασδήποτε τιμῆς,τόσον τὰ πνεύματα ἦσαν ἐξηρεθισμένα κατὰ τῆς ἀποστολῆς ἐν Χαμαδὰν καὶ ἐν τοῖς πέριξ

— Καὶ σεῖς; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός, ἐπετύχετε τίποτε;

Δι' ὀλίγων ὁ Μαυρίκιος ἀνεκοίνωσε τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Γουέβρου καὶ ἀνέφερε τὰς νέας ὁδηγίας, ἃς ἔλαβε διὰ τὰς ἀνασκαφάς του.

— Οὔμ!... εἶπεν ὁ ἰατρὸς σείων τὴν κεφαλήν. Καὶ σὺ ἔχεις πεποίθησιν εἰς αὐτά, Κερδίκ;

— Ἔχω πεποίθησιν ἕως αὔριον τὸ πρωΐ· δηλαδή, ἐπειδὴ ἀπόψε εἶνε πολὺ ἀργά, ὥστε δεν δυνάμεθα νὰ ἐπιχειρήσωμεν τίποτε, θ' ἀρκεσθῶ εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, ἐὰν δὲ αὔριον λίαν πρωΐ, ὅπως εἶνε εὔλογον νὰ περιμένωμεν, οἱ ἐργάται ἐξακολουθοῦν ν' ἀπουσιάζουν, θὰ ἐκδράμω πάλιν καὶ θὰ ἴδω ἂν διὰ τῆς πειθοῦς ἢ δι' ἄλλου μέσου δυνηθῶ νὰ ἐξαναγκάσω αὐτὰ τὰ κτήνη, ὅπως ἀναλάβωσι τὸ ἔργον των.

— Διὰ τίνος *ἄλλου μέσου*; εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός.

— Βεβαίως. Τρεῖς Εὐρωπαῖοι ἀποφασισμένοι, τέσσαρες μάλιστα, ἂν ὑπολογίσωμεν καὶ τὴν Αἰκατερίνην, ἥτις δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἀνδρεία, εἶνε ἱκανοί, νομίζω, νὰ σωφρονίσουν αὐτὴν τὴν ἀγέλην τῶν ἀπίστων.

— Οὔμ! Ἐπανέλαβεν ὁ ἰατρός· εἶνε δύσκολος αὐτὴ ἡ ἐπιχείρησις, φίλε μου. Ἐπὶ τέλους δὲν ἔχεις καμμίαν ἐξουσίαν νόμιμον ἐπ' αὐτῶν, ἀφοῦ δὲ ἀρνοῦνται νὰ ἐργασθῶσιν ἀντὶ χρηματικῆς ἀμοιβῆς, ἀγνοῶ τίνι τρόπῳ θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ.

— Θὰ ἴδωμεν! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος σφίγγων τοὺς ὀδόντας.

— Τὸ κατ' ἐμέ, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη προσπαθοῦσα νὰ φανῇ φαιδρὰ καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὰς θλιβερὰς ἰδέας τοῦ ἀδελφοῦ της, πιστεύω εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ἀγαθοῦ Γκουσὰ—Νισὶν καὶ παρὰ πολὺ θὰ ἐκπλαγῶ ἂν αὔριον τὸ πρωΐ δὲν ἴδω νὰ μᾶς ἔλθῃ καὶ νὰ μᾶς χαιρετίσῃ στρατιὰ ἐργατῶν ἑκατὸν φορὰς καλλιτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην.

— *Inshallah!* εἶπεν εὐσεβῶς ὁ Μαυρίκιος. Καὶ τώρα, ἀδελφούλα μου, ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς, σὲ διατάσσω νὰ δειπνήσῃς χωρὶς ἄλλο καὶ ν' ἀναπαυθῆς. Πρέπει ἀρκετὰ νὰ ἐκουράσθης ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἐκδρομήν μας.

— Ἔλα γρήγορα, παιδί μου, εἶπεν ὁ ἰατρὸς Ἀρδὺ εἰσερχόμενος εἰς τὴν καλύβην τὴν χρησιμεύουσαν ὡς ἀίθουσαν. Ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν ὀσμήν, ὁ Γαργαρίδης ἀπόψε θὰ ἐμαγείρευσεν ἀπαισαμίλλως καὶ θὰ μᾶς παρεσκεύασεν ἀληθῆ εὐωχίαν.

— Ἔκαμα ὅ,τι ἠμπόρεσα, κύριε, ἀπήντησε μετριοφρόνως ὁ τελειοδίδακτος, ἀσχολούμενος νὰ ἀποπερατώσῃ τὴν παρασκευὴν τῆς τραπέζης. Εἰξεύρω ὅτι εἰς τὴν δεσποινίδα δὲν ἀρέσκουν τὰ κρέατα καὶ τὰ καρυκεύματα καὶ ἔτρεξα εἰς ὅλην τὴν κοιλάδα ὡσὰν δαιμονισμένος σήμερον ὅλην τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ τῆς εὕρω καρπούς, οἱ ὁποῖοι ἐλπίζω ὅτι θὰ τῆς ἀρέσουν.

Τῷ ὄντι πολλαὶ παροψίδες εὐγεύστων ὀπωρῶν, δι' ἃς φημίζεται ἡ Περσία, ἀπίων καὶ ῥοδακίνων, δαμασκήνων καὶ κερασίων, κατεῖχον τὸ κέντρον τῆς τραπέζης ἐπὶ χλωρῶν φύλλων.

Ἡ Αἰκατερίνη ηὐχαρίστησε διὰ μειδιάματος τὸν πρόθυμον ὑπηρέτην, ὅστις ἀπήντησε μετὰ πομπώδους ὑποκλίσεως, λέγων:

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς διὰ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς δεσποινίδος.

Καὶ ἐκάθησαν παρὰ τὴν τράπεζαν.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Αἰκατερίνη δεν ημέλησε μετά τινος κρυφίας χαρᾶς νὰ τιμήσῃ, χάρις εἰς τὰς ὡραίας ἐκείνας ὀπώρας, τὸ ὀγκῶδες πινάκιον τοῦ πιλαφίου,τοῦ παρασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀριστομένους. Ἡ ἰδέα ὅτι οὔτε οἱ δάκτυλοι τοῦ ἀτυχοῦς μαγείρου, οἱ ἔχοντες μὲν τοὺς ὄνυχας ἐπιμελῶς κεκομμένους, ἀλλ' ἀμφίβολοι φεῦ! τὴν καθαριότητα, οὔτε οἱ δάκτυλοι ἄλλου τινὸς ἀσχημανθρώπου εἶχον κατορθώσει νὰ ψαύσωσι τὴν ἀρωματώδη σάρκα των, καθίστα αὐτὰς ἔτι μᾶλλον εὐχαρίστους. Ἡ καθαριότης εἶνε τὸ καλλίτερον ἄρτυμα, ὅτε μάλιστά τις ὀφίσταται καθ' ἑκάστην τὴν ἔλλειψίν της, ὅπως ἡ θαρραλέα νεᾶνις...

Μετὰ τὸ δεῖπνον ἕκαστος ἀπεσύρθη, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐβυθίσθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν σιγὴν καὶ τὸ σκότος.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, οἱ Φράγκοι ἐξήρχοντο ἤδη τῶν σκηνῶν των καὶ παρετήρουν ἐναγωνίως εἰς τὸν ὁρίζοντα. Τὸν οὐρανὸν ἐσκέπαζε χροιὰ ἰώδης ὠχρά, ἥτις διὰ βαθμιαίων ἀποχρώσεων ἀπέλησεν εἰς ζωηρὰν ἐρυθρότητα, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἄνωθεν τοῦ ὄρους, ἐθεάθη διαγραφομένη μακρὰ ὁμὰς ἀνδρῶν εἰς πυκνὴν φάλαγγα συντεταγμένων, οἵτινες ἤρχοντο μὲ τὸ πτύον καὶ τὴν σκαπάνην ἐπ' ὤμων, σοβαροί, περιεσκεμμένοι, σιωπηλοί.

Ἦσαν οἱ ἐργάται οἵτινες ἤρχοντο νὰ προσφέρωσι τὴν ἐργασίαν των. Ἦσαν ὅλοι Γουέβροι, ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Γκουσὰ-Νισίν, ἐξεπλάγησαν δὲ οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκ τῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς συνωμολογήθη πᾶσα μετ' αὐτῶν συμφωνία. Ἀντὶ τῶν ψευδῶν, τῶν δόλων καὶ τῆς πονηρίας, μεθ' ὧν τοὺς εἶχον συνειθίσει οἱ πρῶτοι ἐργάται, εὗρον ἀπεναντίας ἄνδρας καλῆς πίστεως, οἵτινες ἀπεδέχθησαν ἄνευ διαμαρτυριῶν καὶ παραπόνων, εἴτε προσπεποιημένων ἀρνήσεων τοὺς λίαν ἄλλως τε ἐλευθερίους ὅρους, οὓς προέτεινεν αὐτοῖς ὁ Μαυρίκιος. Συνεφώνησαν νὰ ἐπιληφθῶσι παραχρῆμα τῶν ἐργασιῶν.

— Ὄχι ὅμως ἐδῶ, Μαυρίκιε, ἀλήθεια,... εἶπε μετ' ἐνδιαφέροντος ἡ δεσποινὶς Κερδίκ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἀδελφός της διηυθύνετο φαιδρότατος πρὸς τὰς τάφρους.

— Καλὰ λέγεις!... εἶπεν ὁ Μαυρίκιος σταματῶν διὰ μιᾶς. Ἐσυλλογίσθης τὰς διηγήσεις τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου Γουέβρου. Ἀλλὰ νομίζεις ὅτι εἶνε ἀναγκαῖον ν' ἀκολουθήσωμεν τὰς συμβουλάς του;

— Βέβαια. Αὐτὸς ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του ὡς πρὸς τοὺς ἐργάτας, καὶ δὲν θὰ ἦτο εὐγενές, νομίζω, νὰ μὴ ἀκολουθήσωμεν τὰς ὁδηγίας του ὡς πρὸς τὰς ἀνασκαφάς.

— Καὶ ὅμως αὐταὶ ἐδῶ προχωροῦν πολὺ καλά! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μετὰ λύπης.

— Τίποτε δὲν σ' ἐμποδίζει νὰ ἐπανέλθῃς εἰς αὐτάς, ἂν αἱ ἄλλαι ἀποβῶσιν ἄγονοι.

— Πῶς τ' ἀποφασίζεις γρήγορα ὅλα!... Καὶ τὸν καιρὸν δὲν τὸν λογαριάζεις; καὶ τὰ *κρήματα*;... ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος Χάσελφρατζ.

— Σὲ παρακαλῶ, ἃς ἀκολουθήσωμεν τὰς ὁδηγίας τοῦ Γκουσὰ-Νισίν!... Ἔχω τὸ προαίσθημα ὅτι κάτι θὰ εὕρωμεν εἰς τὸ μέρος ὅπου μᾶς εἶπεν.

— Ὅσον ἀρχαιολόγος καὶ ἂν εἶνε, πάντοτε ὅμως εἶνε καὶ γυνή! εἶπε μειδιῶν ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ. Ἀφοῦ τώρα ἐμβαίνουν εἰς τὸ μέσον καὶ τὰ προαισθήματα, δὲν ἔχεις ἄλλο νὰ κάμῃς, Κερδίκ, παρὰ νὰ παραδοθῇς, νομίζω.

— Ψηφοφορίαν λοιπόν! ἀνέκραξε γελῶν ὁ ὑπολοχαγός. Ἡ δεσποινὶς Κερδὶκ ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν νέων ἀνασκαφῶν· συντάσσομαι καὶ ἐγὼ εὐπειθέστατα μὲ τὴν γνώμην της.

— Ἐγὼ συντάσσομαι μὲ τὴν γνώμην τοῦ Γκουσὰ-Νισίν, εἶπεν ὁ ἰατρὸς Ἀρδὺ μετά τινος κακεντρεχείας, τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη, φίλτατέ μου ὑπολοχαγέ, θὰ στηρίζεται βεβαίως ἐπὶ βάσεων στερεωτέρων παρὰ ἡ τῆς νεαρᾶς καὶ ἀξιεράστου φίλης μας... Πιθανὸν τὸ σεβάσμιον αὐτὸ ὑποκείμενον νὰ γινώσκῃ καμμίαν παράδοσιν παλαιὰν περὶ τῆς θέσεως τῶν ἀνακτόρων.

— Ἀλλὰ τότε διατί νὰ μοῦ τὴν ἀνακοινώσῃ; παρετήρησεν ὁ Μαυρίκιος εἰσέτι ἀμφίβολος. Δὲν ἔχει βέβαια κανένα λόγον νὰ μᾶς ἀγαπᾷ....

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, διατί νὰ μᾶς πέμψῃ τοὺς ἐργάτας του; ἠρώτησεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Ἐμπρός! ὁ κύβος ἐρρίφθη! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μετὰ τινας στιγμὰς σιωπῆς. Ἂς μεταβῶμεν πλησίον αὐτοῦ τοῦ εὐλογημένου ἀντιχρόντος λέοντος, καὶ ἂς ἀρχίσωμεν ἐκεῖ τὰ μαγικά μας!... Ἕως ὅτου ὅμως εὑρεθῇ τὸ θαυμαστὸν σημεῖον, δὲν ἔχεις, πιστεύω, ἀντίρρησιν νὰ ἐργα-

σθῶσιν ἐδῶ οἱ ἐργάται μας; προσέθηκε στρεφόμενος πρὸς τὴν ἀδελφήν του μετὰ μειδιάματος.

— Καθόλου, ἀπήντησεν ἡ Αἰκατερίνη, καὶ σ' εὐχαριστῶ διότι ἐνέδωκες εἰς τὴν παράκλησίν μου. Ἐμπρός, λοιπόν, ἐμπρός! Ἀνυπομονῶ νὰ ἴδω τὸν λέοντα καὶ ν' ἀρχίσω τὴν ἔρευναν τῶν θαυμασίων, τὰ ὁποῖα συγκατατίθεται νὰ μᾶς ὑποδείξῃ.

Ἐτοποθέτησαν τοὺς ἐργάτας εἰς τὰς τάφρους ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Γαργαρίδη καὶ οἱ τέσσαρες Φράγκοι ἱππεύσαντες ἀνεχώρησαν εἰς τὴν ἐκδρομήν των. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Μαυρίκιος εἶχε παραλάβει καὶ πάντα τ' ἀναγκαῖα πρὸς καταμέτρησιν ὄργανα.

Δὲν ἐβράδυναν νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν *ἀντηχοῦντα λέοντα*, λίθινον ὄγκον, σχεδὸν ἄμορφον, κείμενον ἔξωθεν τῆς πόλεως Χαμαδάν. Οἱ ἰθαγενεῖς ἀποδίδουσιν εἰς τὸν κολοσσὸν ἐκεῖνον ἰδιότητας μαγικάς. Λέγουσιν ὅτι ὡς προστάτης τῆς πόλεως ἀπομακρύνει ἐξ αὐτῆς τὸν λιμὸν καὶ τὸ σφοδρὸν ψῦχος. Ἡ σκιά του εἶνε εὐεργετική, διότι θεραπεύει τοὺς πυρετοὺς καὶ ἀνακουφίζει τὴν δίψαν καὶ τὰ καύματα τοῦ καταβεβλημένου ὁδοιπόρου. Ὅτε οἱ τέσσαρες φίλοι ἔφθασαν πλησίον τοῦ λέοντος, ψίθυρος ἠχηρὸς ἠκούετο ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ἐφθαρμένου λίθου. Μήπως ἀετός τις ἢ ἱεραξ τὸν ἔψαυσε διερχόμενος διὰ τῆς πτέρυγός του;.. Μήπως παιδίον τι εἶχε ῥίψει κατ' αὐτοῦ λιθάριον, ἐξεγεῖρον διὰ τοῦ κτυπήματος τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως τῆς ἐρήμου, κοιμωμένου πρὸ αἰώνων ὑπὸ τὴν τραχεῖαν ἐκείνην περιβολήν;..

Ἄδηλον· ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ ψίθυρος ἐκεῖνος ἡδύς, ἐπίσημος, μυστηριώδης, ἐφάνη εἰς τὴν νεάνιδα ὡς οἰωνὸς ἐπιτυχίας.

— Κύτταξε, Μαυρίκιε! ὁ λέων χαίρει διότι ἔρχεσαι πρὸς αὐτόν!... ἀνέκραξε, καὶ ἀριππεύσασα γοργῶς ἔδραμε πρὸς τὸν κολοσσόν. Μὰ παρατηρεῖτε, κύριοι, τί ὡραίαν στάσιν ἔχει ἀκόμη αὐτὸ τὸ ζῶον;... Ἄ! οἱ ἀρχαῖοι εἶνε πραγματικῶς διδάσκαλοί μας καθ' ὅλα.

— Ὡς γλύπται ζώων πρὸ πάντων, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι Ἀσιανοὶ καλλιτέχναι ἦσαν ἀμίμητοι. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ λέων σου θὰ τηρήσῃ τὰς γενομένας ἐπ' ὀνόματί του ὑποσχέσεις. Ἐμπρός! εἰς τὸ ἔργον! Ἰδοὺ ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς τοῦ ζῴου· καλά!... Τώρα ὁ δεξιὸς ὀφθαλμός!... Προσοχή!... Ἂς σύρωμεν τὰς γραμμάς μας καὶ ἂς προσπαθήσωμεν νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν κάθετον... Εἴμεθα ἕτοιμοι, ὁπολοχαγέ;

— Μάλιστα!... Εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων μέτρων πρέπει νὰ τμηθῇ ἡ γραμμή;

— Ναί, εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων μέτρων.

— Ἐδῶ εἶνε νομίζω. Ἰατρέ, θὰ ἔχετε τὴν καλοσύνην νὰ ἐξακριβώσητε τὴν ἀπόστασιν;

Ἐξηκριβώθη λεπτομερῶς τὸ σημεῖον, ἔπειτα ἀφοῦ ἐχαράχθη ἡ γωνία τῶν 25 μοιρῶν, οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐστάθησαν εἰς τὸ σημεῖον τῆς συναντήσεως.

— Τώρα ἐμπρός, Αἰκατερίνη, προχώρει. Θὰ στήσῃς αὐτὸν τὸν πάσσαλον εἰς τὸ μέρος ὅπου θὰ σοῦ νεύσωμεν νὰ σταματήσῃς.

Ἡ νεᾶνις διηυθύνθη προχωροῦσα κατὰ μῆκος τῆς χαραχθείσης γραμμῆς, στρέφουσα κατὰ πᾶν βῆμα διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς συντρόφους της. Τέλος ὁ Μαυρίκιος ἔνευσεν αὐτῇ, ἡ δὲ νεᾶνις τότε ἐνέπηξε τὸν πάσσαλον εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου ἡ γραμμὴ ἐφαίνετο λήγουσα κατὰ τὴν γνώμην τῶν θεατῶν τῶν ἱσταμένων εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐπαρῆς τῆς πρώτης μετὰ τῆς τρίτης γραμμῆς.

Ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὴν ἀμέσως καὶ ἡ Αἰκατερίνη κατήνεγκε τὸ πρῶτον κτύπημα τῆς σκαπάνης. Ἦτο πεπεισμένη ὅτι εἰσήρχετο τέλος εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, κατεχομένη δὲ ὑπὸ ζωηρᾶς χαρᾶς συνωμίλει, ἐγέλα, ἐφλυάρει μετ' ἐκτάκτου εὐδιαθεσίας.

— Τῇ ἀληθείᾳ, μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ λέων αὐτὸς σ' ἐμάγευσεν! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος ἀστειζόμενος. Ἰατρέ, κύτταξε τὸν σφυγμόν της, σὲ παρακαλῶ· μήπως ἔχει πυρετόν;

— Καὶ ἂν ἔχῃ, ὁ πυρετός της εἶνε ἀπὸ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον θὰ ἠύχομην νὰ ἔχωσιν ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς μου, εἶπεν ὁ ἰατρός. Τὸ νόσημα καλεῖται πυρετὸς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ εἶνε εὐτυχεῖς ὅσοι προσβάλλονται ἐξ αὐτοῦ.

— Πήγαινε καλλίτερα νὰ κράξῃς τοὺς ἐργάτας, ἀντὶ νὰ μ' ἐνοχλῇς! ἀνεφώνησεν ἡ Αἰκατερίνη. Ταυτοχρόνως δὲ διάταξε νὰ μεταφέρουν ἐδῶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰς ἀποσκευάς μας! Ἐγὼ δὲν ἀφίνω πλέον τὸν λέοντά μου! ἐγκαθίσταμαι ἐδῶ. Ἀρνοῦμαι νὰ δώσω οὔτε ἕνα κἂν κτύπημα σκαπάνης, οὔτε κἂν νὰ ἐνδιαφερθῶ δι' ὅ,τι ἤθελε συμβῇ ἀλλοῦ. Ἂν δὲ μεταφέρῃς τοὺς ἐργάτας σου ἀλλαχοῦ, σὲ εἰδοποιῶ ὅτι θὰ ὑποκινήσω στάσιν μεταξύ των καὶ θὰ σοῦ τοὺς πάρω πάλιν ...

— Ἐμπρός! Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θ' ἀπατηθῇς, ἀδελφούλα μου. Πηγαίνω νὰ φροντίσω περὶ τῆς μετακομίσεως, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ἄνευ πολλῆς πεποιθήσεως.

Καὶ ἱππεύσας ἀπεμακρύνθη καλπάζων πρὸς τὸ μέρος τῶν τάφρων. Μετ' ὀλίγον ἀνεφάνη παρακολουθούμενος ὑπὸ δεκάδος ἐργατῶν καὶ πάραυτα ἐτέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον. Οἱ ἄλλοι ἄνδρες ἀφίκοντο βραδύτερον καὶ μετ' ὀλίγον ἦλθε καὶ ὁ Γαργαρίδης μετὰ τῶν ἀποσκευῶν. Μέρος τῶν ἐργατῶν ἀνέλαβε τὴν ἵδρυσιν τῶν σκηνῶν καὶ τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων καλυβῶν. Περὶ τὴν ἑσπέραν τὸ στρατόπεδον ἦτο ἤδη ἐσχηματισμένον καὶ οἱ ἀδιάκοποι κτύποι τῆς σκαπάνης ἐξήγειραν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν ἐντὸς τοῦ λιθίνου λέοντος κοιμωμένην ἠχώ.

Οἱ ἀναγνῶσται δὲν θὰ ἐκπλαγῶσι διότι ἡ δεσποινὶς Κερδὶκ ἐπόθησε νὰ ἐπανίδῃ τοὺς φίλους της Γουέδρους. Τὴν πέμπτην ἡμέραν, ὅτε ἀκόμη τίποτε δὲν εἶχον εὕρει εἰμὴ νομίσματα τινα παλαιά, ὧν ἡ ἐπιφάνεια ἦτο σχεδὸν ὁλοτελῶς ἐξειλημμένη ἕνεκα τῆς πολυχρονίου προστριβῆς, ἐξέφραζεν ἤδη τὴν πρόθεσίν της ὅπως τοὺς ἐπισκεφθῇ, ὅτε ὁ μικρὸς Χασὰν ἐνεφανίσθη αἴφνης ἐνώπιόν της.

— Ὅταν κανεὶς ὁμιλῇ περὶ τοῦ διαβόλου, βλέπει... εἶπε γελῶν ὁ ὁπολοχαγός.

— Ὅταν κανεὶς ὁμιλῇ περὶ τῶν ἀγγέλων, βλέπει τὰς πτέρυγάς των, εἰπέτε καλλίτερα, εἶπε διακόπτουσα αὐτὸν φαιδρῶς ἡ Αἰκατερίνη. Πῶς ἔχει ἡ Λεϊλά; καὶ ὁ κύριός σου, πῶς εἶνε; μικρέ μου Χασάν; Ἐλπίζω ὅτι ἔρχεσαι νὰ μοῦ ἀναγγείλῃς τὴν ἐπίσκεψίν των, χαριτωμένε μου ἀγγελιαφόρε.

— Ναί, Χανούμ. Ὁ κύριός μου καὶ ἡ Λεϊλὰ ἔρχονται καὶ μ' ἔστειλαν ἐμπρός, διὰ νὰ μάθωσιν ἂν θὰ εἶνε εὐπρόσδεκτοι.

— Βεβαίως.. θέλω μάλιστα νὰ ὑπάγω πρὸς ὑπάντησίν των. Συνόδευσέ με μὴ τύχῃ καὶ χάσω τὸν δρόμον.

Ἡ Αἰκατερίνη ἀπεμακρύνθη μετὰ τοῦ παιδίου καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ συναντήσῃ τὸν γηραιὸν μάγον καὶ τὴν νεάνιδα, οἵτινες προέβαινον βραδέως, ἐπιβαίνοντες ὡραίων λευκῶν ὄνων πλουσίως ἐστολισμένων. Κατῆλθον ἐκ τῶν ζώων των εὐθὺς ὡς εἶδον προσερχομένην τὴν Αἰκατερίνην, ἥτις ἠσπάσθη τὴν ὡραίαν Λεϊλὰν καὶ προσηγόρευσε φιλικώτατα τοὺς ἐπισκέπτας. Ὑπὸ τὰς πυκνὰς λευκὰς ὀρφοῦς του ὁ γηραιὸς μάγος παρετήρει εὐμενῶς τὴν νεαρὰν ξένην καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐνεποίει εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν ἡ χάρις καὶ ἡ φαιδρότης αὐτῆς. Παρὰ τὸ γιγαντιαῖον ἀνάστημα τοῦ πρεσβύτου τοῦ περιβεβλημένου εὐρέα λευκὰ ἐνδύματα, ἡ Αἰκατερίνη ἐφαίνετο μικρὸν πτηνόν, ἡ δὲ ἀφελὴς κομψότης τοῦ ἤθους, τῶν κινήσεων, τῆς ἐνδυμασίας της, ἐξέπληττον καὶ τὸν γέροντα καὶ τὴν νέαν Γουέδραν.

Ἡ Αἰκατερίνη ὡδήγησε τὴν νεάνιδα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν σκηνήν της, βλέπουσα ὅτι ἐστενοχωρεῖτο κἄπως ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ἀδελφοῦ της, τοῦ ἰατροῦ καὶ τοῦ ὁπολοχαγοῦ Γκυγιόν, οἵτινες εἶχον προσδράμει πρὸς συνάντησίν των, διότι αἱ γυναῖκες ἐν Περσίᾳ δὲν συγχρωτίζονται ὁλοτελῶς ἢ τοὐλάχιστον συγχρωτίζονται σπανιώτατα μὲ τοὺς ἄνδρας. Συνῆψαν ὁμοῦ αἱ δύο νεάνιδες μακρὰν συνδιάλεξιν, ἐξ ἧς δὲν ἀπεχωρίσθησαν εἰμὴ ὅτε ὁ μικρὸς Χασὰν προσελθὼν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Γκουσὰ-Νισὶν ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ καὶ ἐζήτει τὴν Λεϊλάν.

Ἀφοῦ οἱ ἐπισκέπται ἀπεμακρύνθησαν, ἡ Αἰκατερίνη ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Γουέδρου ἀπέναντι τῶν τάφρων. Εἶπον αὐτῇ ὅτι περιῆλθε μὲ ἦθος μυστηριῶδες παρὰ τὰς χαραχθείσας γραμμάς, κρατῶν τὴν μακρὰν γενειάδα διὰ τῆς χειρὸς καὶ ψιθυρίζων παραδόξους λόγους εἰς ἄγνωστον γλῶσσαν.

— Ἐφάνη εὐχαριστημένος; ἠρώτησεν ἡ νεᾶνις.

— Δὲν κατεδέχθη νὰ μᾶς τὸ εἴπῃ, δεσποινίς, ἀπήντησεν ὁ ὁπολοχαγός. Ἀπὸ τὰς διηγήσεις σας ἐνόμιζα ὅτι ὁ γέρων αὐτὸς ἦτο σοβαρὸς ἄνθρωπος· ἀλλ' ἀφοῦ τὸν εἶδα, ὁμολογῶ ὅτι μοῦ προξενεῖ τὴν ἐντύπωσιν ἁπλοῦ ἀγύρτου.

— Ὦ, κύριε! μὴ κρίνετε τόσον αὐστηρῶς τὸν γηραιόν μου μάγον... ἔχει τόσῳ ὡραίαν γενειάδα.

— Ἡ γενειάς του εἶνε ὡραία, πράγματι, δεσποινίς· πιστεύσατε ὅμως εἰς τὴν πεῖράν μου, ὁ γέρων αὐτὸς εἶνε πολύπειρος κατεργάρης!

— Ὁμολογῶ, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ὅτι ὁ ἀγαπητός μας Γκουσὰ-Νισὶν, δὲν μοῦ ἤρεσε καθόλου σήμερον... Μοῦ ἐφάνη κἄπως ὕποπτον, κἄπως δόλιον τὸ βλέμμα του... Μοῦ ἔρχεται ἡ ὄρεξις ν' ἀφήσω εἰς τὴν μέσην τὰς ἀνασκαφάς του καὶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ ἀρχικόν μου σχέδιον...

— Ὦ, σὲ παρακαλῶ, Μαυρίκιε, ὄχι ἀκόμη!... εἶπεν ἡ νεᾶνις καταστᾶσα αἴφνης σοβαρά. Πρέπει τοὐλάχιστον νὰ βεβαιωθῶμεν πρότερον, ὅτι τίποτε δὲν ἀνευρίσκεται ἐδῶ... Ἰδού· ὑποσχέθητί μοι ὅτι θὰ ἐργασθῶμεν δέκα ἡμέρας σοβαρῶς... Ἂν κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ οὐδὲν ἀνεύρωμεν, ὑποκύπτω, καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς πρώτας μας τάφρους.

Ἐνῶ ἐλάλει εἰσέτι ἡ Αἰκατερίνη, ἐθεάθη αἴφνης ὁ ἰατρὸς τρέχων καὶ χειρονομῶν παραφόρως.

— Νίκη! ἔκραζε μὲ φωνὴν διακεκομμένην. Ἐδῶ!... Ἔλατε γρήγορα!... Τρέξατε!

Οἱ νέοι ἔδραμον εἰς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος καὶ ἐπήδησαν εἰς τὴν τάφρον. Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία. Ἡ σκαπάνη εἶχε προσκρούσει κατὰ ὄγκου λίαν σκληροῦ, χειροποιήτου, ἀποτελουμένου ἐκ πυκνῶν στρωμάτων πλίνθων· διά τινων κτυπημάτων ἀφῃρέθη τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας χῶμα. Ἦτο τεῖχος... ὀχύρωμα πόλεως... Εὑρίσκοντο ἀρά γε πρὸ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν ἑπτὰ τειχῶν τῶν περικυκλούντων τὰ ἀρχαῖα Ἐκβάτανα; Ἔμελλον νὰ λάμψωσιν ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὰ ἑπτὰ ἀρχικὰ των χρώματα, τὰ μὴ θαμβωθέντα ἐκ τῆς προαιωνίου ταφῆς;

Νέφος διῆλθε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Μαυρικίου· ἡ καρδία του ἔπαλλε σφοδρῶς καὶ ἠναγκάσθη νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ λάκκου διὰ νὰ μὴ πέσῃ. Ἐπίσης συγκεκινημένη ἡ Αἰκατερίνη ἥρπασεν ἓν ἐργαλεῖον καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβόλους, μὲ παρειὰς βαφομένας ὑπὸ ζωηροῦ ἐρυθήματος, ἀνέξεε μετὰ παντοίων προφυλάξεων τὸ χαλικῶδες ἔδαφος τὸ καλύπτον τὸ ἀρχαῖον τεῖχος· μετ' ὀλίγον ἀνέσκαψεν ἀρκετὰ ἕως ὅτου ἠσθάνθη ὑπὸ τὴν σκαπάνην λείαν ἐπιφά-

νειαν· λαβοῦσα τότε σπόγγον ὑγρὸν ἔπλυνε δι' ὕδατος τὴν πλίνθον.

Γραμμὴ χρώματος κιτρίνου ὠχροῦ ἐφάνη κατὰ πρῶτον, πρὸς τὰ ἄνω δὲ κλαδίσκος πράσινος χρώματος ἐκτάκτως δροσεροῦ. Ἡ Αἰκατερίνη ἔπλυνεν ἐκ νέου τὸν λίθον καὶ ἀνεφάνη ὡραῖον χρυσάνθεμον διὰ ζωηροῦ ἐρυθροῦ καὶ χρυσοῦ χρώματος ἐζωγραφημένον ἐπὶ κυανοῦ δαπέδου. Οἱ τέσσαρες Γάλλοι ἐξέφεραν κραυγὴν χαρᾶς καὶ ἐπί τινας στιγμὰς ἐντὸς τῆς τάφρου ἐπηκολούθησαν φαιδραὶ ἐπιφωνήσεις καὶ συγχαρητήρια καὶ ἔνθερμοι χειραψίαι. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη τοὺς ἀντήμειβε δι' ὅλους τοὺς παρελθόντας κόπους, διὰ πάντας τοὺς κατανικηθέντας καὶ τοὺς μέλλοντας κινδύνους.

— Ἐδῶ εἶνε! ἐδῶ εἶνε!... ἐπανελάμβανεν ἡ Αἰκατερίνη μὲ ὑγροὺς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἰδοὺ λοιπὸν τὰ τείχη τὰ περιγραφέντα ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου, ἅτινα κατέπληξαν τὴν ἀρχαιότητα. Τὰ βλέπομεν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ χάρις εἰς σέ, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, χιλιάδες ἀνθρώπων δύνανται πάλιν νὰ τὰ θαυμάσωσιν.

... Ὦ! ἡ γῆ ἀποκρύπτει ἐπιμελῶς τὰ θαυμάσια ταῦτα· ἀλλὰ καὶ ἡ Γαλλία ἐγέννησεν ἐπιστήμονα ἀρκετὰ τολμηρόν, ὥστε νὰ ἔλθῃ νὰ τ' ἀποκαλύψῃ... Ζήτω ἡ Γαλλία!...

— Ζήτωσαν ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Αἰκατερίνη Κερδίκ! ἀνέκραζεν ὁ ὑπολοχαγὸς ἐνθουσιασθείς.

— Ζήτω ὁ ὑπολοχαγὸς Γκυγιὼν καὶ ὁ Χακίμ-μπασης! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος δακρύων ἐκ τῆς χαρᾶς.

— Ζήτω καὶ ὁ καϋμένος ὁ Γκουσὰ - Νισὶν ὁ συκοφαντηθείς! ἀνέκραζεν ἡ Αἰκατερίνη. Ἀλλ' ἂς ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἐργασίαν μας. Εἶμαι ἀνυπόμονος ἕως οὗ ἀποκαλύψωμεν ἓν μέρος ὁλόκληρον, πραγματικὸν τοῦ τείχους.... Ἂν τυχὸν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀνεκαλύψαμεν παρὰ καμμία κρήνη, ἢ κανεὶς τοῖχος ἁπλοῦς;... Φρίττω ἀναλογιζομένη τὸ τοιοῦτο!

Ἐπανέλαβον τὴν ἐργασίαν μετὰ νέας ζέσεως. Ἐχρειάζοντο ἄπειροι προφυλάξεις, διὰ ν' ἀπομονωθῶσιν αἱ πλίνθοι χωρὶς νὰ βλαβῇ ἡ στιλπνότης των· διὰ ν' ἀποσπασθῶσι μία πρὸς μίαν ἔπρεπε νὰ συντριβῇ τὸ συγκολλῶν αὐτὰς κονίαμα, σκληρὸν ὡς ἀδάμας, οἱ δὲ ἐργάται ἦτο κίνδυνος νὰ τὰς φθείρωσι μὲ τὰ ἀδέξια αὐτῶν κτυπήματα τῆς σκαπάνης. Διὸ οἱ Φράγκοι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἐπιστατῶσιν ἀόκνως, νὰ εὑρίσκωνται ἐκ περιτροπῆς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς τάφρου. Ἐφαίνετο ὅτι τέλος εὑρίσκοντο εἰς καλὸν σημεῖον· μετὰ ἑξαήμερον ἐργασίαν διαρκῆ ἀνέσκαψαν, ἀπέσπασαν, συνηρμολόγησαν, ἠρίθμησαν καὶ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς μεγάλων κορφίνων τὸ ὁλικὸν τριῶν περίπου τετραγωνικῶν μέτρων τοῦ τείχους.

Ἐπὶ τοῦ διασωθέντος τούτου μέρους εὑρίσκετο ζωοφόρος παριστῶσα θήραν λέοντος. Ἡ στάσις τῶν τοξοτῶν, θαυμαστὴ τὴν ἀλήθειαν, ἡ κίνησις τῶν θηρίων μανιωδῶς σκιρτώντων, στρεφομένων κατὰ τῶν θηρευτῶν ἢ συρομένων μετὰ κόπου, μὲ τὰ νῶτα τετραυματισμένα ὑπὸ τῶν βελῶν, μὲ τὸν φάρυγγα ἐπωδύνως ἀνοικτόν, ἦτο ἐξαίσιος. Τὸ γοργὸν καὶ ζωηρὸν σχέδιον, τὸ στιλπνὸν χρῶμα καὶ ἡ χαρίεσσα φαντασία τοῦ ἀνακαλυφθέντος ἔργου ἐμαρτύρουν ὅτι ἀνῆκε τοῦτο εἰς τὴν ὡραιοτέραν ἐποχὴν τῆς περσικῆς τέχνης. Πέριξ τῆς ζωοφόρου διέθεε ἐξαίρετον σύμπλεγμα ἀνθεμίων καὶ κλαδίσκων μετὰ χαριεστάτων ἀραβουργιῶν.

Εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἡ Αἰκατερίνη ἠθέλησε νὰ πέμψῃ ἀπεσταλμένον εἰς τὸν Γκουσὰ-Νιὶν, διὰ ν' ἀναγγείλῃ αὐτῷ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀνασκαφῶν.

Ὁ γηραιὸς Γουέβρος δὲν ἐθράδυνε νὰ ἔλθῃ αὐτοπροσώπως, διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὰ εὑρήματα τῶν νέων φίλων του. Μετ' ὀλίγον πάντες ἐσυνήθισαν νὰ βλέπωσι τὸν μάγον περιερχόμενον βραδέως τὰς τάφρους, σιγηλόν, βεβυθισμένον εἰς βαθεῖαν ῥέμβην, κυττάζοντα μὲ βλέμμα ἀτενὲς καὶ μυστηριῶδες τὴν ἀνεσκαμμένην γῆν. Ὁ ἰατρὸς Ἀρδὶ, ὁ Χακίμ-μπασης, ὡς τὸν ἐπεκάλουν ὅλοι, τὸν ἐσπούδαζεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, διότι τὸν ἐθεώρει ὡς τύπον ἀξιοσπούδαστον. Ἀλλὰ καὶ αἱ ὀξυδερκέσταται παρατηρήσεις ἀπετύγχανον ἕνεκα τῆς ἐπιμόνου σιγῆς τοῦ γέροντος. Ἐνίοτε τὸ βλέμμα του ἐρευνῶν τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἀπέκτα λάμψιν τόσον διαπεραστικὴν καὶ σχεδὸν τόσον ἀγρίαν, ὥστε ἡ Αἰκατερίνη, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἠσθάνετο στοργὴν πρὸς τὸν παράδοξον πρεσβύτην, ἤρχιζε νὰ τρομάζῃ.

Ἄλλως ὅμως εἶχον τὰ πράγματα ὡς πρὸς τὴν Λεϊλάν, ἥτις συχνὰ συνώδευε τὸν πάππον της εἰς τὸ στρατόπεδον. Εἰλικρινὴς φιλία δὲν ἐθράδυνε ν' ἀναπτυχθῇ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Αἰκατερίνης. Διαφέρουσα κατὰ τοῦτο τῶν ἄλλων ἐν Ἀνατολῇ γυναικῶν, εἶχε λάβει παρὰ τοῦ μάγου ἐκπαίδευσιν σοβαρὰν καὶ ποικίλην. Παράδοξοι καὶ ἀπόκρυφοι ἦσαν αἱ γνώσεις τῆς νεαρᾶς Γουέβρας· μεταξὺ δὲ τῶν δύο ἐκείνων νεανίδων τόσον ἀνομοίων τὴν φυλὴν καὶ τὴν τύχην, ἐλάμβανε χώραν περίεργος ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν καὶ ἐντυπώσεων. Πέπλος μελαγχολίας ἐπεσκίαζε συνήθως τοὺς ὡραίους χαρακτῆρας τῆς Λεϊλᾶς· ὅτε ὅμως εὑρίσκετο πλησίον τῆς Φράγκισσας φίλης της, ἡ θλῖψις της ἐξηρανίζετο καὶ ἀκαταπαύστως τὴν ἠρώτα περὶ τῆς μακρυνῆς ἐκείνης χώρας, ἔνθα αἱ γυναῖκες εἶνε ἐλεύθεραι καὶ καμμία θρησκεία δὲν καταδιώκεται.

Ἕπεται συνέχεια Χ.

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Ξέρεις τί εἶνε χωρισμός; Ἐκεῖνο ποῦ ἀκόμα
Κονδύλι δὲν τὸ ἔγραψε καὶ δὲν τὸ εἶπε στόμα.
Φιλὶ σπασμοῦ π' ἀπ' τῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα ξεριζώνει
Κ' εἰς μιὰ αἰώνια στιγμὴ ἀντάμα ὅλ' οἱ πόνοι,
Χωρὶς κάνεὶς ἀπὸ αὐτούς, χωρὶς κάνεὶς νὰ λείπῃ!
Λογχιά, φαρμάκι, κάψιμο καὶ κρήμνισμα καὶ λύπη
Καὶ δίψα μέσα σὲ νερὸ καὶ σὲ τραπέζι πεῖνα·
Μὰ ὄχι, ὄχι· εἶν' αὐτὰ τριαντάφυλλα καὶ κρίνα,
Μροστὰ στὴ φοβερὴ στιγμὴ ποῦ λαχταρ' ἡ καρδιά σου,
Ποῦ ἔχεις μέσ' 'ς τὴν ἀγκαλιὰ σμιγμένα τὰ παιδία σου,
Ἀστὰ 'μάτια τους, τὰ 'μάτια σου· 'ς τὰ χείλη τους τὸ στόμα
Καὶ φεύγεις καὶ τὰ παραιτεῖς κ' ἔχεις ζωὴ ἀκόμα!

. . . . . .

Ἄχ· ἔχει τόσο σπαραγμὸ ὁ χωρισμὸς καὶ πόνο,
Ὅσ' ἡ ἀντάμωσις χαρά· — μ' αὐτὴ μετριέται μόνο!

(Ταϊγάνιον, 10 Σεπτεμβρίου 1882). (Σ.—14).

ΑΝΤΑΜΩΣΙΣ

Γνωρίζεις ἡ ἀντάμωσις τί εἶναι; Ὅ,τι χείλη
Ἀκόμη δὲν προφέρανε, οὔτ' ἔγραψε κονδύλι,
Εἶναι τὸ ὕστερο φιλὶ ποῦ μάνας δίνει στόμα
Σὲ μονογυιὸ ποῦ 'πίστευε νεκρὸ κ' ἐμπρός της βλέπει·
Εἶναι νερὸ 'ς τὴν Ἀφρικὴ, ἀνάστασις σὲ πτῶμα
Καὶ φῶς ποῦ σχίζει τοῦ τυφλοῦ ἀνέλπιστα τὴ σκέπη·
Καμμιὰ χαρὰ ἀπὸ αὐτά, καμμιὰ χαρὰ δὲν λείπει
Χάϊδι, φιλί, νανούρισμα, χαμόγελο μὲ λύπη.
Περίχαρα παράπονα καὶ δάκρυα μελωμένα
Πλὴν ὄχι, ὄχι· ὅλ' αὐτὰ τί εἶναι μαζωμένα
Μροστὰ σ' ἐκείνη τὴ στιγμὴ π' ἀνοίγεται ἡ καρδιά σου
ὡσὰν ὡραία Πύλη,
Πῶχεις μέσ' 'ς τὴν ἀγκάλη σου σμιγμένα τὰ παιδιά σου.
Ἀστὰ 'μάτια τους τὰ 'μάτια σου, 'ς τὰ χείλη τους τὰ χείλη
Κι' ἀσπάζεσαι τριανταφυλλιᾶς λουλούδια ζαχαρένια
Κι' ἀθάνατο πίνεις νερὸ σὲ βρύσι κρυσταλλένια!

. . . . . .

Ἄχ ὅσον ἔχει σπαραγμὸν ὁ χωρισμὸς καὶ πόνο
Ἔχ' ἡ ἀντάμωσις χαρά· — μ' αὐτὸν μετριέται μόνο.

Ἀθῆναι κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1882.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

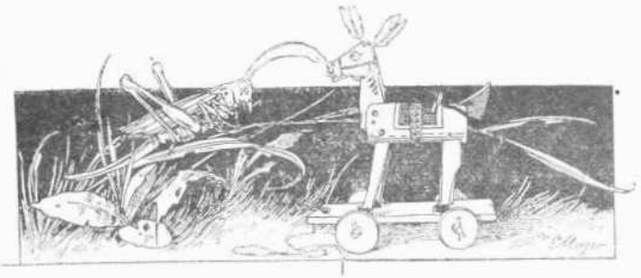

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΣΤ'.

Τὰ κοινόβια.— Οἱ ἀσκηταί.—Ἡ Ἁγία Λαύρα.— Φανταστικοπῖαι ἀπὸ τοῦ Πύργου.— Ὁ ἐπίλογος.

Μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἐπεσκέφθην ὅλας σχεδὸν τὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, πανταχοῦ δὲ τὴν αὐτὴν μοὶ ἐπεδαψίλευσαν φιλοξενίαν καὶ περιποίησιν, προθύμως πάντοτε παρέχοντές μοι πληροφορίας περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἱερῶν μονῶν. Ἑκάστη νέα ἡμέρα μοὶ ἀπεκάλυπτε νέα παράδοξα τοῦ βίου τῶν μοναχῶν, ἅτινα πλειότερον ἐκίνουν τὸ ἐνδιαφέρον μου. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχον καὶ ἐγώ, ὅπως οἱ πλεῖστοι τῶν συμπατριωτῶν μου, τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ μοναστικὸς βίος διέρχεται ἐν ὀκνηρίᾳ. Ἡ διαμονή μου ὅμως ἐν τοῖς κοινοβίοις μὲ ἐδίδαξεν ὅτι ὅλως τὸ ἀντίθετον συμβαίνει, καὶ ὅτι δυσκόλως δύναταί τις νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον μᾶλλον ἐπίπονον διάγοντα βίον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ δρώσῃ κοινωνίᾳ. Ἐν τοῖς κοινοβίοις ὁ μοναχὸς δεσμεύεται ἐντὸς στενοῦ κρίκου αὐστηρᾶς στρατιωτικῆς πειθαρχίας, οὐδεμία δὲ ἄλλη ὑφίσταται ὑπεροχὴ παρ' αὐτοῖς πλὴν τῆς τοῦ ἡγουμένου, πρὸς ὃν πάντες ὑπακούουσιν. Εἰς τὰ μοναστήρια ταῦτα δὲν θὰ ἴδητε τὰς προσωπικὰς διακρίσεις, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς ἰδιορρύθμοις μεταξὺ πλουσίων καὶ πενήτων μοναχῶν. Ἐν αὐτοῖς ἐπικρατεῖ κοινωνιστικὸν μᾶλλον σύστημα πλήρους ἰσοπεδώσεως καὶ τελείας κοινοκτημοσύνης.

Εἰσερχόμενος ἐν τῷ κοινοβίῳ ὁ μοναχὸς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἰδιαιτέραν περιουσίαν, οὔτε νὰ ἀποκτᾷ δι' οἷον δήποτε λόγον τοιαύτην. Ὅ,τι καὶ ἂν ἀποκτήσῃ ἐργαζόμενος ἀνήκει εἰς τὴν μονήν, αὐτὸς δὲ ἐκ ταύτης τρέφεται καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀφιεροῖ τὴν ἐργασίαν του. Ἀλλ' οὔτε τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ βίου ἔχει ὁ κοινοβιάτης, ὅπως ὁ ἐν ἰδιορρύθμῳ πολιτεύματι βιῶν μοναχός. Ὁ βίος του εἶνε ἁπλοῦς, σκληρὸς καὶ πλήρης στερήσεων. Ἡ ἐργασία του πολλὴ καὶ ἐπίπονος, ἡ δὲ τροφὴ λιτοτάτη. Τὸ κρέας ἀπαγορεύεται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀσθενεῖς ἀκόμη, τὰ δὲ ἄλλα πολυποίκιλα ἐδέσματα τῶν μονῶν σπανίζουσιν ἐν τοῖς κοινοβίοις. Ζωμὸς ἐξ ὀσπρίων, ἐνίοτε ἰχθὺς καὶ συνεχῶς ἄρτος ἁπλοῦς καὶ ὕδωρ· ἰδοὺ ποία εἶνε ἡ τροφή των. Καθ' ὡρισμένας μάλιστα τοῦ ἔτους ἡμέρας οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἄρτος παρατίθεται ἐν τῇ τραπέζῃ.

Τὸν βίον τοῦτον ὑποφέρουσιν ἀγογγύστως, καὶ μεταβαίνουσι προθύμως ὅπου ὁ ἡγούμενος, ὁ μόνος ἐξασκῶν ἐπιρροὴν ἐν τῇ μονῇ, τοὺς διατάξῃ. Πολλάκις λαμβάνεται ἀνάγκη νὰ διαύσωσι πεζῇ μεγάλας ἀποστάσεις καὶ νὰ παραμείνωσι ξυλεύοντες καὶ θερίζοντες ὑπὸ καυστηρὸν ἥλιον ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους. Ἡ ἐργασία τότε εἶνε σκληροτάτη, ἐν τούτοις ὑπακούουσι πάντες καὶ ἐγκαρτεροῦσιν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου παραπόνου. Δυνατὸν ὁ μοναχὸς νὰ ἦτο ἀβροδίαιτος, ἀσυνείθιστος εἰς τοιαύτας πεζοπορίας καὶ ἀγροίκους ἐργασίας· οὐδεμία ὅμως ἐξαίρεσις ὑπάρχει· κατ' ἀκολουθίαν ἐργάζεται ὡς ὁ τελευταῖος τῶν μοναχῶν, ὃν παρέσυρεν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει τὸ ῥεῦμα τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου ἢ ἄλλη τις ἥκιστα ποιητικὴ ἀφορμή· Καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς καρέντας αὐτοκράτορας καὶ τοὺς μονάσαντας ἡγεμονόπαιδας οὐδεμία ἐγίνετο διάκρισις. Ὅλοι οἱ τίτλοι καὶ ἡ κοσμικὴ δόξα των ἔμενον ἔξω τῆς μονῆς· ὅταν δὲ εὑρέθησαν νεκροὶ ἐντὸς τῶν πενιχρῶν κελλίων των, τοὺς ἔρραψαν ἁπλούστατα ἐντὸς τῶν ῥάσων των καὶ τοὺς ἔθαψαν ἐν τῷ κοινῷ κοιμητηρίῳ, χωρὶς οὐδὲν διακριτικὸν σημεῖον νὰ τεθῇ ἐπὶ τῶν τάφων των.

Μόνον οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες ἀπολαύουσι διακρίσεων καὶ μετὰ θάνατον· διὸ οἱ τάφοι πατριαρχῶν μονασάντων τηροῦνται εὐλαβῶς καὶ μετὰ μεγίστης μερίμνης ὑπὸ τῶν πατέρων.

Μετὰ τοὺς κοινοβιάτας ἔρχεται ἑτέρα τάξις μᾶλλον σκληραγωγημένη, ἡ τῶν ἀσκητῶν. Οὗτοι πάλιν διαρρήξαντες πάντα μετὰ τοῦ κόσμου σύνδεσμον ζῶσιν εἰς τὰς ῥίζας τοῦ Ἄθω, ἐντὸς πενιχροτάτων κελλίων, ἐσθίοντες μόνον ἄρτον καὶ πίνοντες ὕδωρ· ἐκεῖ δὲ ὑποβαλλόμενοι εἰς ἀνηκούστους σωματικὰς ταλαιπωρίας, ἵνα κερδήσωσι τὴν ψυχήν των, διαμοιράζονται τὸν βράχον των μὲ τὰ ὄρνεα καὶ τοὺς αἰγάγρους. Ὁ ἄκρως ἀσκητικὸς οὗτος βίος γίνεται παραίτιος πολλῶν κακῶν καὶ κινδύνων, οὓς συνεπάγει συνηθέστατα ἡ ἐν τῇ μονώσει ἔξαρσις τῆς φαντασίας, ἧς τὰ θύματα εἶνε συχνότατα. Ἐν τούτοις ὁ ἀσκητικὸς οὗτος βίος ἔχει πολὺ τὸ παράδοξον, τὴν δὲ ἀρχὴν αὐτοῦ δέον νὰ ζητήσῃ τις πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ εἰς τὰ βάθη τῶν παρθένων δασῶν τῆς Ἀσίας. Οἱ Βαβυλώνιοι καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς αὐτῶν θεσπίσμασιν εἰσήγαγον τὸν ἀσκητισμόν, ὅστις μετὰ πάροδον τοσούτων χιλιάδων ἐτῶν εὑρηται πάλιν εἰς τὰς ῥίζας τοῦ γιγαντιαίου ἐκείνου κώνου, ὃν ὁ γλύπτης Δεινοκράτης ἐπρότεινε τῷ Μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ νὰ τὸν γλύψῃ εἰς ἀνδριάντα τοῦ μεγάλου Μακεδόνος, ἐν τῇ μιᾷ χειρὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἱδρύετο πόλις δεκακισχιλίων ψυχῶν, ἀπὸ τῆς ἑτέρας δὲ θὰ ἔρρεε ποταμὸς ὁλόκληρος ὕδατος. Ἡ φαντασιοπληξία ὅμως αὕτη τοῦ Ἕλληνος γλύπτου ἔμεινεν ἀνεφάρμοστος, ὁ δὲ βράχος ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ μορφῇ σκέπει σήμερον τοὺς ἀσκητάς, οἵτινες ἐκεῖ ἐζήτησαν τὴν τυραννίαν τοῦ σώματός των.

Ὅλαι αὗται αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ βίου τῶν ἐκ τῆς κοινωνίας ἀπομεμακρυσμένων τούτων ἀνδρῶν ἤρξαντο ἀφαιροῦσαι τὴν εὐθυμίαν, ἣν μοὶ παρέσχε κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς μου ἡ πλουσία βλάστησις καὶ τὰ μαγευτικὰ τοπία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, βαθμηδὸν δὲ μὲ κατέλαβε μελαγχολία καὶ ἤρχισα νὰ ἀποφεύγω τὴν συνάντησιν τῶν ἀπεσκελετωμένων ἐκείνων φιλοσόφων, οὓς ἐνόμιζον ὡς φρενοπαθεῖς· διὸ κατερχόμενος τῶν καλυβῶν τῶν ἀσκητῶν ἐπεσκέφθην τὴν μονὴν τῆς Λαύρας, ζητῶν ἐν αὐτῇ ψυχικὴν ἀνακούφισιν.

Ἡ μονὴ αὕτη εἶνε ἡ ἀρχαιοτέρα καὶ ἡ μεγίστη πασῶν. Τὰ τείχη της καὶ οἱ ὑψηλοί της πύργοι δίδουσιν αὐτῇ ὄψιν φρουρίου, τὸ ὁποῖον ὁ χρόνος ἐπλήρωσε ποιητικῶν παραδόσεων. Ἡ τοποθεσία της εἶνε θαυμασία· ἔχει ἐνώπιόν της ὅλον τὸ βορειανατολικὸν μέρος τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ δορυφορεῖται ὑπὸ τῶν χαριεστάτων Μακεδονικῶν νήσων, τῆς Θάσου, τῆς Σαμοθράκης, τῆς Ἴμβρου καὶ τῆς Λήμνου, ὑπὲρ αὐτὴν δὲ ὡς παμμέγιστος μονόλιθος σαπφείρου ὑψοῦται ἡ ἀκρώρεια τοῦ Ἄθω.

Ὅτε ἔρθασα ἔξω τῶν τειχῶν τῆς μονῆς ἦτο πρωΐα ἐαρινή, ἡ δὲ μονὴ διεκρίνετο ὡς φασματώδης ὄγκος ἐν μέσῳ τῆς ἐωθινῆς ὁμίχλης. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ἣν μοὶ παρήγαγεν ἡ θέα αὐτῆς, ἦτο ὀχυροτάτου φρουρίου. Οὐδεὶς βεβαίως βλέπων μακρόθεν τὰ ἰσχυρὰ ἐκεῖνα τείχη, τοὺς πύργους καὶ τοὺς προμαχῶνας πιστεύει ὅτι θὰ εὕρῃ εἰρηνικοὺς ἀνθρώπους ἀφιερωμένους εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὴν προσευχήν. Ἐγὼ ἐφανταζόμην ὅτι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἐκείνων θὰ ἔβλεπον ἀκόμη τοὺς ἀκαταβλήτους στρατιώτας τοῦ Νικηφόρου καὶ τοῦ Βελισαρίου, οἵτινες ἐπὶ αἰῶνας ἀπέκρουον τὰς εἰσβολὰς τῶν βαρβάρων ἀπὸ τοῦ βορρᾶ καὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Ἀσίας. Ἐνόμιζον ὅτι διερχόμενος τὴν δίπυργον ἐκείνην πύλην θὰ ἤκουον τὰς ἰαχὰς τῶν πολεμιστῶν ἑκατὸν μαχῶν ἢ τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων τῶν σταυροφόρων.

Ἐφ' ὅσον ὅμως προσήγγιζον εἰς τὰ τείχη καὶ ὁ ἀνατέλλων ἥλιος διέλυε τὴν ἐπικαθημένην ἀχλύν, διέλυε συγχρόνως καὶ τὰ γεννήματα τῆς φαντασίας μου, καὶ ἐξήλειφε τοὺς πολεμιστὰς τῶν παρωχημένων ἐποχῶν, παρουσιάζων τοὺς λευκοὺς σταυροὺς τῶν ἀπειραρίθμων ναΐσκων, οἵτινες κοσμοῦσι τοὺς δέκα ἐξ μεγάλους πύργους τῆς μονῆς, ἐφ' ὧν ἄλλοτε εἶχον στηθῆ κανόνια πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τῶν Ἀράβων καὶ τῶν πειρατῶν, οἵτινες ἐμάστιζον τὸ Αἰγαῖον.

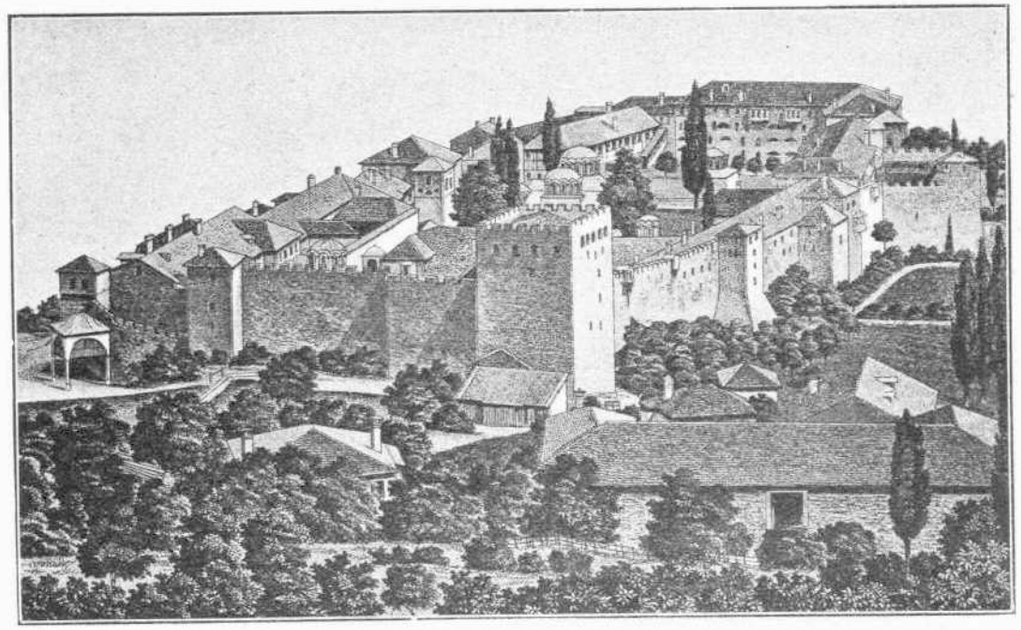

Η ΑΓΙΑ ΛΑΥΡΑ

Ἀπὸ τῆς κυρίας πύλης εἰσῆλθον ἐντὸς δύο ἑτέρων, καὶ ἐκ τούτων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς μονῆς καὶ εὑρέθην πρὸ τοῦ μεγάλου πύργου, ὃν ἤγειρεν ὁ Τσιμισκῆς καὶ ὅπου ἀπὸ αἰώνων φυλακίζονται οἱ παρεκτρεπόμενοι τῶν μοναχῶν καὶ οἱ ἐξοριζόμενοι εἰς Ἅγιον Ὄρος κληρικοί. Ἀπὸ τοῦ πύργου τούτου δύναταί τις νὰ περιλάβῃ δι' ἑνὸς βλέμματος ὁλόκληρον τὴν μονήν, ἔχουσαν σχῆμα σταυροῦ καὶ ἀποτελουμένην ἐξ οἰκοδομῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, πύργων βυζαντινῶν καὶ οἰκιῶν εἰς οὐδένα ἀνηκόντων ἀρχιτεκτονικὸν ῥυθμόν, ἐκ ναῶν βυζαντινῶν, ἐξ οἰκοδομημάτων χρησίμων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς μονῆς, καὶ ἐκ μακρᾶς σειρᾶς κελλίων καὶ μοναστικῶν διαμερισμάτων. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς μονῆς διασχίζουσι στεναὶ ὁδοὶ ἄγουσαι πρὸς τὰ διάφορα οἰκήματα, τοὺς ναοὺς καὶ τὰ προσκυνητάρια, τὴν βιβλιοθήκην, τοὺς κήπους, ἔνθα καὶ αἱ τρεῖς μεγάλαι κυπάρισσοι, αἱ

φυτευθεῖσαι παρ' αὐτοῦ τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου, καὶ ὧν ἡ περιφέρεια ὑπερβαίνει τὰ ὀκτὼ μέτρα. Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ διαφόρων ἐποχῶν οἰκοδομήματα δὲν ἠγέρθησαν ἐπὶ ὡρισμένου τινὸς σχεδίου, διὸ μεγάλη ἐπικρατεῖ σύγχυσις, ἥτις ὅμως δὲν ζημιώνει τὴν γραφικότητα τοῦ μοναστηρίου. Τὴν θέαν τῆς μονῆς καθιστᾷ ὡραιοτέραν ἡ πλουσία φυτεία καὶ οἱ ἐκτεταμένοι κῆποι λεμονεῶν καὶ πορτοκαλλεῶν, ὧν τὸν ἄνθοσμίαν ὁ ἄνεμος φέρει μέχρι τῶν κελλίων τῶν μοναχῶν. Ἡ βλάστησις ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ εἶνε ἐξαισία. Δένδρα πυκνόφυλλα ὑψοῦνται ἐν μέσῳ τῶν αὐλῶν καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν, ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων δὲ τῶν πύργων κρέμανται θύσανοι ποικίλων ἀνθέων καὶ αἰγοκλημάτων στέφανοι χαρμόσυνοι, ἐνῷ κελαρίζοντα διέρχονται διαυγῆ ῥυάκια καὶ ποτίζουσιν ἐκτεταμένους λαχανοκήπους, οὓς καλλιεργοῦσιν οἱ μοναχοί.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου πύργου, τὸ βλέμμα μου διέκρινε τὰ Καυσοκαλύβια, καὶ τὰ πυκνὰ δάση, καὶ τὰς δενδροφύτους περιοχάς, καὶ τὰς ἀμπέλους, καὶ τοὺς κήπους, οὓς ἡ φιλοπονία τῶν μοναχῶν κατέστησεν ἀληθεῖς παραδείσους καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ κῦχετό τις νὰ διέλθῃ τὸν βίον του, ἀκούων τὴν μελῳδικὴν φωνὴν ἐκείνης, ἣν ἔπλασεν εἰς τὰ ὄνειρά του κατὰ τὴν πρώτην ἀφύπνισιν τῶν αἰσθημάτων του. Ἐντὸς τῶν δένδρων ὅμως ἐκείνων μόνον σκοῦροι καλογερικοὶ ἐφαίνοντο, κεφαλαὶ αἱ ὁποῖαι ἔκλινον κατὰ τὴν πρὸ ἐμοῦ διάβασιν, καὶ ῥάσα τὰ ὁποῖα παρήρχοντο ἐνώπιόν μου ὡς φαντάσματα. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι εὑρισκόμην ἀπομεμονωμένος ἐντὸς τῆς ἀπεράντου ἐκείνης μονῆς καὶ ὅτι ἔζων μόνον μὲ τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, ὅλοι δὲ αὐτοὶ οἱ σιγηλοὶ ἄνθρωποι δὲν ἦσαν ἄλλο τι ἢ ὠχραὶ ἀναπαραστάσεις τοῦ παρελθόντος. Οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διαμονήν μου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἠσθάνθην τόσον ἰσχυρῶς τὴν ἐρήμωσίν μου, ἥτις ἀνταπεκρίνετο πρὸς παλαιὰς φαντασιοκοπίας ἡμερῶν θλιβερῶν τῆς ζωῆς μου. Ἐκεῖ εἰς τὴν μυστηριώδη ἐρημίαν, ἐν μέσῳ ἀρχαίων πύργων καὶ ναῶν, ἐφ' ὧν διῆλθον ἑκατοντάδες ὅλων ἐτῶν, ἠσθανόμην τὸν ἀναβρασμὸν ἐπιθυμιῶν μεγάλων, αἰσθημάτων ἀπείρων καὶ ἀνέπλαττον διὰ τῆς φαντασίας μου, ὅλον τὸν ἐκλείψαντα κόσμον, ὅστις κατέρρευσε καὶ οὗτινος θραύσματα μόνον ἀπέμειναν ἐκεῖ ἔνθα ἱστάμην.

Ἐν τούτοις τὰ ὄνειρα ταῦτα ἐξησθένουν βαθμηδὸν καὶ κατέληγον εἰς δύο ξανθοὺς πλοκάμους καὶ εἰς δύο γλαυκὰ ὄμματα. Ἡ μετάπτωσις αὕτη τῶν ψυχικῶν μου διαθέσεων μοὶ ἀνεμίμνησκε τοὺς στίχους τοῦ Νεκράσωφ: «Ὦ ὄνειρα, ὦ μυστηριώδης δύναμις ἐξυψοῦσα τὴν ψυχήν μου! Ὦ φλὸξ τῆς νεότητος, τῆς ἀνδρείας, τῶν παθῶν καὶ τοῦ μεγάλου αἰσθήματος τῆς ἐλευθερίας. Ὅλα τὰ μεγάλα αἰσθήματα ἐν τῇ καταπεπονημένῃ ψυχῇ μου ἀφυπνίσθησαν διὰ δυνάμεως τῶν ῥεμβασμῶν, ἀλλὰ ποῦ εἶσαι σὺ τώρα ὑλικὴ ἰσχύς; Ἐξύπνησα ἀσθενέστερος νηπίου. Γνωρίζω δὲ ὅτι θὰ παρέλθῃ ἡ ἡμέρα μου μελαγχολική, καὶ θὰ μὲ τρομάζῃ τὴν νύκτα καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ τάφος, ὅπου κοιμᾶται ὁ πτωχός μου πατήρ».

Οἱ ἀρχαῖοι πύργοι μοὶ ἔφερον πλέον δειλίαν. Ἡ μελαγχολία δὲν ἤργησε νὰ μὲ καταλάβῃ καὶ ἡ ψυχή μου ἐπόθησε τὸν κόσμον μὲ τὰ θέλγητρά του. Ὁ μοναστικὸς βίος, ἀντίθετος πρὸς τὸν χαρακτῆρά μου, μὲ ἔπληττε πλέον, καὶ ὅ,τι ἐθαύμαζον πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἡμερῶν δὲν μοὶ ἐνεποίει πλέον τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν. Ἤρχισα νὰ εὑρίσκω ὅτι ἀρκετὸν χρόνον ἐστερήθην τοῦ κόσμου καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ὅ,τι εἶχον νὰ ἴδω τὸ εἶδον. Καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ προσφιλής μοι ὁσμὴ τῶν βιβλιοθηκῶν δὲν μὲ εἵλκυε· πρωΐαν δέ τινα ἀπεχαιρέτισα τοὺς φιλοξένους μοναχοὺς καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου διήνυσα ὁλόκληρον τὸ μέχρι τῆς Δάφνης ὀκτάωρον διάστημα, χωρὶς νὰ κατέλθω οὐδόλως τοῦ σάγματος. Δὲν προσεῖχον πλέον οὔτε τοὺς μαγευτικοὺς λειμῶνας, οὔτε τοὺς χαρίεντας λόφους, οὔτε τὰ λευκὰ ἐρημητήρια, οὐδὲ ἤκουον κἂν τοῦ συνοδοῦ μου τὰς ἀνοήτους ἱστορίας. Ὠνειροπόλουν τοὺς φιλικοὺς κύκλους, τὰς φιλολογικὰς ἑσπερίδας ἁβρὰς τῶν Ἀθηνῶν δεσποίνης, τὰ λογοπαίγνια, τὰς τέρψεις, τοὺς ἡχηροὺς γέλωτας τοῦ Γαβριηλίδου· καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεθυμούμην ταῦτα πάντα, ἐπὶ τοσοῦτον ἐμάστιζον τὸν ἡμίονόν μου.

Μετά τινας ὥρας εὑρισκόμην ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ ἤκουον τοὺς ἀργυροήχους γέλωτας νεαρῶν κυριῶν μεταβαινουσῶν εἰς Βῶλον, καὶ τὸ φαιδρὸν ἆσμα ὁμάδος Ἑλλήνων τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ πρωΐα μὲ εὗρεν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Μακεδονίας. Ἡ παραλία ἔγεμεν ἀπὸ Ἑβραίας, αἵτινες ἐκάλυπτον ἐπιμελῶς τὴν κόμην των καὶ ἐπεδείκνυον χαριέντως τὰ κατάλευκα στήθη των. Τότε δὲ ἀνέπνευσα μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων ἀνθρώπου ἀσκητεύσαντος ἐπὶ ἑξήκοντα ἡμέρας.

Ο. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΔΟΝΗΣΕΙΣ ΤΕΤΑΜΕΝΩΝ ΧΟΡΔΩΝ

[Ἐν τῷ τοῦ ἔτους 1890 - 1891 Jahrbuch der Naturwissenschaften, τῷ κατ' ἔτος ἐκδιδομένῳ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀναγράφοντι τὰς σπουδαιοτέρας ἀνακαλύψεις, αἵτινες ἐγένοντο ἐν ταῖς Φυσικαῖς ἐπιστήμαις, ἀναγινώσκομεν τὴν κατωτέρω λεπτομερῆ περιγραφὴν τῆς συσκευῆς, ἣν ἐπενόησεν ὁ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς κ. Τιμολέων Ἀργυρόπουλος].

Ὁ κ. Ἀργυρόπουλος τῇ βοηθείᾳ ἰσχυροῦ ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος ἀνοιγομένου καὶ κλειομένου κατὰ βραχέα διαλείμματα κραδαίνει τεταμένον σύρμα καθιστῶν ὀφθαλμοφανεῖς τὰς ποικίλας ἐγκαρσίας δονήσεις, ἃς ἐκτελεῖ τεταμένη χορδή.

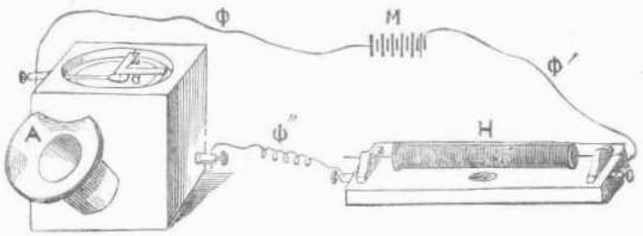

Σχῆμα 1

Πρῶτος ὁ Wertheim κατώρθωσε δι' ἐπανειλημμένων διαλείψεων ἐν τῷ ῥεύματι νὰ ἐγείρῃ φθόγγους κραδαίνων σιδηρᾶν ῥάβδον. Πρὸς τοῦτο σπεῖρα ἐκ χαλκίνου σύρματος κεκαλυμμένου ὑπὸ μετάξης περικλείει ἐντὸς τῶν ἑλιγμῶν αὐτῆς λεπτὸν ὀβελὸν ἐκ μαλακοῦ σιδήρου Η (σχ. 1). Ἂν τὰ ἐλεύθερα ἄκρα τῆς σπείρας τεθῶσιν εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τῶν πόλων ἠλεκτρικῆς στήλης, ἧς τὸ ῥεῦμα ἀνοίγεται καὶ κλείεται κατὰ βραχέα διαλείμματα, ὁ ἐν τῇ σπείρᾳ σίδηρος οὐ μόνον μαγνητίζεται καὶ ἐκμαγνητίζεται ἐναλλάξ, ἀλλὰ καὶ κραδαίνεται παράγων ἦχον, οὗτινος τὸ ὕψος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διακοπῶν τοῦ ῥεύματος. Ἡ συσκευὴ αὕτη καλεῖται ἠλεκτρομαγνήτης.

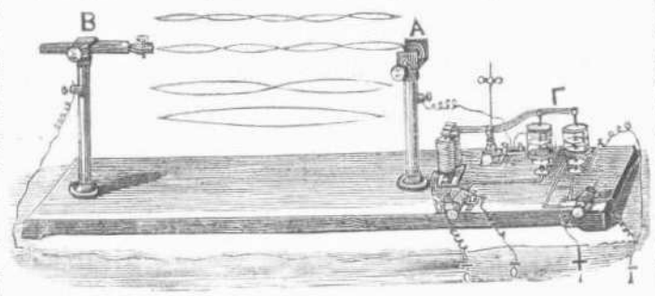

Σχῆμα 2

Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Reis ἐπινοηθὲν μουσικὸν τηλέφωνον. Ἐὰν ἐνώπιον τεταμένης μεμβράνης φερούσης εἰς τὸ κέντρον μικρὸν μετάλλινον δίσκον α ἐκπέμψωμεν φθόγγους μουσικοῦ ὀργάνου, ἡ μεμβράνη αὕτη μεταλαμβάνει τῶν δονήσεων καὶ ἐναλλὰξ πλησιάζει καὶ ἀπομακρύνεται μεταλλίνης ἀκίδος, ἥτις οὕτω ἔρχεται ἐναλλὰξ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς μεμβράνης μεταλλικοῦ δίσκου α. Ἡ συσκευὴ αὕτη χρησιμεύει ὡς πομπὸς εἰς τὸ μουσικὸν τηλέφωνον τοῦ Reis, ὁ δὲ ἠλεκτρομαγνήτης Η ὡς δέκτης. Πρὸς τοῦτο ὁ εἷς πόλος ἠλεκτρικῆς στήλης Μ τίθεται εἰς συγκοινωνίαν διὰ τοῦ ἀγωγοῦ Φ μετὰ τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς μεμβράνης μεταλλικοῦ δίσκου, ὁ ἕτερος δὲ πόλος μετὰ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τῆς σπείρας τοῦ ἠλεκτρομαγνήτου διὰ τοῦ ἀγωγοῦ Φ'. Τὸ ἕτερον δὲ ἄκρον τῆς σπείρας τοῦ αὐτοῦ ἠλεκτρομαγνήτου Η τίθεται εἰς συγκοινωνίαν διὰ τοῦ ἀγωγοῦ Φ'' μετὰ τῆς μεταλλικῆς ἀκίδος τῆς ἄνωθεν τοῦ δίσκου κειμένης. Ἐὰν ἐνώπιον τοῦ ὄλμου Α ἐκπέμψωμεν φθόγγους μουσικοῦ ὀργάνου, ἡ μεμβράνη κραδαίνεται καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα ἀνοίγεται καὶ κλείεται κατὰ βραχέα διαλείμματα. Οὕτω δὲ εἰς τὸν ἐν τῇ σπείρᾳ Η σίδηρον ἐγείρονται ὅμοιαι δονήσεις, αἵτινες παράγουσιν ἦχον σύμφωνον πρὸς τὸν τοῦ πομποῦ.

Ἀλλ' αἱ δονήσεις, αἵτινες ἐγείρονται ἐν τῷ πυρῆνι τοῦ ἠλεκτρομαγνήτου, μόλις εἶνε αἰσθηταί, ἐνῷ διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ κ. Ἀργυροπούλου αὗται καθίστανται ὁραταὶ καὶ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. Πρὸς τοῦτο ὁ κ. Ἀργυρόπουλος τείνει σύρμα λεπτότατον ἐκ λευκοχρύσου μεταξὺ τῶν ὑποστηριγμάτων Α καὶ Β (σχ. 2)· διαβιβάζων δὲ ἰσχυρὸν ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα καθιστᾷ αὐτὸ διάπυρον. Εἶτα παρεισάγει τὸν αὐτόματον διακοπτῆρα Γ, δι' οὗ κατὰ βούλησιν διακόπτεται τὸ ῥεῦμα κατὰ διαλείμματα μᾶλλον ἢ ἧττον βραχέα, καὶ διὰ τοῦ ὀδοντωτοῦ κανόνος Β τείνει μᾶλλον ἢ ἧττον τὸ σύρμα. Ἀμέσως τὸ σύρμα ἐν διαπύρῳ καταστάσει εὑρισκόμενον ἄρχεται κραδαινόμενον ἐγκαρσίως ἢ ὡς ὅλον ἢ ὡς δύο ἡμίση μεταξὺ τῶν ἄκρων καὶ τοῦ μέσου, ὅπερ μένει σταθερὸν καὶ ἐν γένει δονεῖται ὑποδιῃρημένον εἰς οἱονδήποτε ἀριθμὸν ἴσων μερῶν. Οὕτω ὁ κ. Ἀργυρόπουλος κατέστησεν ὀφθαλμοφανεῖς τὰς ποικίλας ἐγκαρσίας δονήσεις τεταμένης χορδῆς, αἵτινες κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Helmholtz χαρακτηρίζουσι τὴν καλουμένην χροιὰν τοῦ ἤχου (Klangfarbe).

Ἂν πλήξωμεν χορδὴν τεταμένην, αὕτη κραδαίνεται ὡς ὅλον σχηματίζουσα μίαν κοιλίαν ἐν τῷ μέσῳ καὶ δύο δεσμοὺς εἰς τὰ ἄκρα, ὡς δείκνυται ἐπὶ τοῦ σχήματος 2. Ἀλλ' ἐνῷ δονεῖται εἰς ἓν ὅλον, δύναται νὰ ὑποδιαιρεθῇ εἰς δύο μέρη, ὧν ἕκαστον δονεῖται κατ' ἰδίαν καὶ παράγει διπλάσιον ἀριθμὸν παλμῶν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· ὁ ἦχος οὗτος ὀν ἕκαστον ἡμισυ παράγει, εἶνε μὲν εἷς ἑξύτερος τοῦ πρώτου, ἀλλὰ πολὺ ἀσθενέστερος ἐκείνου· παραγόμενος δὲ ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ πρώτου μεταβάλλει τὴν χροιὰν αὐτοῦ. Ὡσαύτως δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία, τέσσαρα, πέντε καὶ οὕτω καθεξῆς μέρη, ὡς δείκνυται εἰς τὸ σχῆμα 2 ἐν τῷ μέσῳ, ἅτινα δονούμενα κατ' ἰδίαν παράγουσι σειρὰν ἑξυτέρων ἤχων ἀσθενεστέρων, οἵτινες συνοδεύοντες τὸν κύριον ἦχον συντελοῦσιν εἰς τὴν καλουμένην χροιὰν τοῦ ἤχου, δι' ἧς χαρακτηρίζονται δύο ἦχοι ἰσοϋψεῖς καὶ ἰσοεντατικοὶ ἐκ δύο διαφόρων μουσικῶν ὀργάνων ἐκπεμπόμενοι. Τὰς

τοιαύτας συνθέτους δονήσεις τῶν χορδῶν καθιστᾷ ὀφθαλμοφανεῖς εἰς πολυπληθέστατον ἀκροατήριον τὸ εὐφυέστατον καὶ διδακτικώτατον πείραμα τοῦ κ. Ἀργυροπούλου, ὅπερ τοῦ λοιποῦ συχνάκις θὰ ἐπαναλαμβάνεται κατὰ τὴν ἐτήσιον διδασκαλίαν τῆς Φυσικῆς ἐν τοῖς διαφόροις πανεπιστημίοις.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΣΤΡΑΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΚΥΝΕΣ

Ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Γαλλία ἐργάζονται νῦν ἀσκοῦσαι κύνας πρὸς πόλεμον, καὶ ἂν τυχὸν ἐνσκήψῃ τὸ δεινὸν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, μεγάλη μερὶς ἐκ τοῦ γένους τῶν κυνῶν θὰ ἐξαναγκασθῇ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Οὐδὲν καινὸν ὑπάρχει ἐν τῇ χρήσει κυνῶν πρὸς πολεμικοὺς σκοπούς, διότι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο κύνας ὡς βοηθοὺς ἐν μάχαις, καὶ οἱ βάρβαροι πρόγονοι τῶν σημερινῶν τῆς Δύσεως πολιτισμένων ἐδιδάχθησαν τὸ πρῶτον νὰ βοηθῶσι τοὺς ἀγρίους δεσπότας των ἐν ταῖς μάχαις καὶ ταῖς θήραις. Ἀλλ' ὑπάρχει τι τὸ καινοπρεπὲς καὶ ἐξόχως νεωτερικὸν ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς μεθόδοις τῆς ἀσκήσεως καὶ διατηρήσεως ὁλοκλήρων συνταγμάτων τετραπόδων στρατιωτῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ βοηθήσωσι φιλοδόξως ἀρχηγοὺς «πρὸς διατήρησιν τῆς ἰσορροπίας τῆς Εὐρώπης».

Αἱ δι' ἀεροστάτων καὶ ταχυδρομικῶν περιστερῶν δοκιμαὶ πρὸς πολεμικοὺς σκοποὺς ἦσαν μόνον πρόδρομοι τοῦ ἐνεστῶτος κινήματος πρὸς ἄσκησιν τῶν κυνῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν θητείαν. Τὰ φυσικὰ προτερήματα τοῦ κυνὸς καθιστῶσιν αὐτὸν πρόθυμον καὶ τελεσιουργὸν ὑπηρέτην, καὶ τόσον ὀξέως μανθάνει τὰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις του, ὥστε ἡ ἐκγύμνασίς του ἀποδαίνει ἀληθὴς τέρψις διὰ τὸν προγυμναστήν. Ἐὰν ἡ Γαλλία, φέρ' εἰπεῖν, δὲν τρέφῃ φιλικὰ αἰσθήματα πρὸς τὴν Γερμανίαν, ἀνδρείκελον μὲ γερμανικὴν στρατιωτικὴν στολὴν ἐπιδεικνύεται εἰς τὸν κύνα, ὅστις διδάσκεται νὰ ἐπιπίπτῃ κατ' αὐτοῦ, ἑωσοῦ τὸ νεῆμον ζῶον ποτισθῇ θανάσιμον μῖσος κατὰ παντὸς τοῦ φοροῦντος παραπλησίαν στολήν. Ἐὰν ἡ Ἰταλία ἢ ἡ Ῥωσσία εἶνε τὰ διαμαχόμενα μέρη, ἀναλόγως μεταβάλλεται ἡ στολὴ τοῦ ἀνδρεικέλου, καὶ ὁ κύων γίνεται μανιωδέστατος αὐτοῦ πολέμιος.

Ὁ ἄριστος κύων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ ἦτο πιθανῶς ὁ ταυροκύων ἢ ὁ ἄγριος μολοσσός· ἀλλ' ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἔχωσι καὶ ἄλλα προτερήματα ἐκτὸς τοῦ ὁρμητικοῦ καὶ φιλοπολέμου, διὰ νὰ γείνωσι κατάλληλοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἄλλα εἴδη εἶνε βεβαίως προτιμότερα. Ἐν τῷ γερμανικῷ στρατῷ οἱ κύνες ἑκάστου συντάγματος ἀριθμοῦνται εἰς ὁλάμον, καὶ ὅλοι ἀσκοῦνται διά τινα εἰδικὰ ἔργα, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν δεξιῶν προγυμναστῶν.

Μία τῶν κυριωτέρων ἀσκήσεων τοῦ κυνὸς εἶνε ἡ διδάσκουσα αὐτοὺς τί νὰ κάμωσι μετὰ συμπλοκήν τινα. Τὸ κύριον καθῆκον τῶν πολεμικῶν κυνῶν τότε εἶνε νὰ συνοδεύσωσι τὰ ἐρευνητικὰ ἀποσπάσματα, ν' ἀνακαλύψωσι τοὺς ἐπιθανάτους καὶ τραυματίας καὶ εἶτα νὰ ὁδηγήσωσι τὸ ὑγειονομικὸν ἀπόσπασμα πρὸς αὐτούς. Ἐν τοῖς γυμνασίοις ψευδεῖς μάχαι συγκροτοῦνται, καὶ τότε στρατιῶται προσποιοῦνται ὅτι εἶνε νεκροὶ ἢ τραυματίαι. Οἱ κύνες ἀσκοῦνται πῶς ν' ἀνακαλύπτωσι τοὺς χρῄζοντας βοηθείας καὶ νὰ ὁδηγῶσι τους ἐπιζῶντας πλησίον τῶν συντρόφων των.

Διὰ τὰς περιπολίας καὶ κατοπτεύσεις, ἐν τῶν πρώτων μαθημάτων εἶνε τὸ νὰ τηρῶσιν ἀπόλυτον σιωπήν, καὶ ἀντὶ ν' ἀναγγέλλωσι τὴν προσέγγισιν ἐχθροῦ διὰ μανιωδῶν ὑλακῶν, νὰ σημαίνωσι τὰς ἀνακαλύψεις των δι' ὑποκώφων γρυλλισμῶν μόνον ἢ καὶ διὰ κινήσεων, οἵας τινὲς κύνες εὐκόλως μανθάνουσιν. Οἱ γερμανικοὶ κύνες διδάσκονται νὰ διακρίνωσι τὰς διαφόρους στολὰς τόσον καλῶς, ὥστε δίδουσι σημεῖον τοῦ κινδύνου ἐπὶ τῇ προσεγγίσει παντὸς τοῦ φοροῦντος ξένην στολήν. Παροιμιώδης εἶνε ἡ ὄσφρησις τοῦ κυνός, καὶ ἡ ἀκοή του δὲ εἶνε πολὺ λεπτοτέρα τῆς τοῦ ἀνθρώπου· οἱ κατοπτευτικοὶ κύνες εἶνε οὕτως ὠφελιμώτατοι ἰδίως τὴν νύκτα.

Τὸ δυσκολώτερον μέρος τῆς ἀσκήσεως εἶνε τὸ νὰ καταστῶσιν οἱ πολεμικοὶ κύνες καλοὶ ταχυδρόμοι καὶ ἀγγελιαφόροι. Οὐσιῶδες εἶνε νὰ καταστῶσιν ἱκανοὶ ὅπως κομίζωσι τὰ διαγγέλματα νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ ὑπομονητικὴ ἐκγύμνασις πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐκτελοῦσι καλλίτερον τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν, διότι τότε οὐδεμία διακοπὴ ἀπὸ στρατιώτας ἢ προσκόμματα δύνανται νὰ ἀνακόψωσι τὸν δρόμον των. Ἀφοῦ οἱ κύνες μάθωσιν ἅπαξ τὴν ὁδὸν μεταξὺ δύο σημείων, δύνανται πάντοτε νὰ βαδίζωσι γοργῶς μεταξὺ αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν σκοτεινοτάτην νύκτα.

Οἱ γερμανικοὶ πολεμικοὶ κύνες, οἱ χρησιμεύοντες ὡς ἀγγελιαφόροι, ἔχουσι μικρὰ περιδέραια περὶ τὸν λαιμὸν μετὰ θυλάκων, ὅπου ἐντίθενται ἐπιστολαί. Ἄλλη χρῆσις εἶνε τὸ νὰ μετακομίζωσι πολεμεφόδια πρὸς τοὺς στρατιώτας ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς μάχης. Οἱ κύνες πειθαρχοῦντες ὑφίστανται τὸ πῦρ, καὶ ἡ πρωτίστη ὑπερνικητέα δυσκολία εἶνε τὸ νὰ τοὺς καταστήσωσιν ἀφόβους καὶ ἀδιαφόρους πρὸς τὸν πέριξ θόρυβον. Αἱ γενόμεναι δοκιμαὶ ἀπέδειξαν ὅτι, ἅμα κατανικηθῇ ἡ φυσικὴ τάσις των πρὸς τροπὴν καὶ φυγήν, ὅταν τὰ ὅπλα ἀρχίζουν νὰ ἐκπυρσοκροτῶσι, τὸ ἔργον εἶνε σχετικῶς εὔκολον ὅπως ἀσκηθῶσι νὰ τρέχωσιν ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἱστάμενοι ἅμα στρατιώτης τις τοὺς καλῇ, καὶ εἶτα ἐπιστρέφοντες πάλιν νέων πολεμεφοδίων κομισταί.

Τὸ φύσει ἄγρυπνον τῶν κυνῶν καθιστᾷ αὐτοὺς χρησίμους εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑποτίθεται ὅτι, ἐὰν ἑκάστη περίπολος ἔχῃ τὸν κύνα της, οὐδεμία ἐξαπίνης νυκτερινὴ εἴσοδος θὰ εἶνε δυνατή. Ἐν πάσῃ κατοπτεύσει οἱ κύνες τρέχουσιν εἰς τὰ πρόσω καὶ σημαίνουσι τὴν παρουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, ὅπου καὶ ἂν εἶνε κεκρυμμένος, καὶ ἐν γένει ὅταν ἀρκετὰ μακρὰν ἀπέχῃ. Κύνες θὰ προεκπέμπωνται ἔμπροσθεν στρατοῦ ἢ συντάγματος, ὅπως προλαμβάνωσι μὴ τυχὸν πέσῃ εἰς ἐνέδραν, καὶ εἰς τὴν πλευρόθεν ὑποστήριξιν ἐπίσης εἶνε χρήσιμοι δι' ὑπηρεσίαν. Ὁμοίως θὰ χρησιμεύσωσι καὶ εἰς τὸ νὰ ὁδηγῶσι τὴν ὀπισθοφυλακήν, ὅπως προλαμβάνῃ πᾶσαν ἐκ τῶν νώτων ἐπίθεσιν, καὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ θὰ σταθμεύσωσι τακτικῶς περὶ τοὺς ἔξω σταθμούς, ὅπως δίδωσιν ἐγκαίρως μήνυμα περὶ ἐπικειμένου κινδύνου.

Ἄλλη ὑπηρεσία, εἰς ἣν ἐξησκήθησαν ὑπὸ τῶν Ῥώσσων καὶ Γερμανῶν, εἶνε τὸ νὰ κομίζωσι διαγγέλματα εἰς τὰ ὀχυρώματα καὶ τοὺς ἀπωτέρους σταθμοὺς κατὰ μῆκος τῶν συνόρων· καὶ τόσον χρήσιμοι εἶνε εἰς τοῦτο, ὥστε ὁλόκληρα συντάγματα ἐξησκημένων κυνῶν φυλάττονται ἐν συνεχεῖ ἐνεργείᾳ ἐν καιρῷ εἰρήνης. Πολλοὶ τῶν ἀπωτέρων τούτων σταθμῶν δὲν συνδέονται διὰ τηλεγραφικῶν συρμάτων, καὶ οἱ κύνες φέρουσι τὰ διαγγέλματα πολὺ ταχύτερον τῶν ἵππων. Ἐν καιρῷ ψύχους εἶνε ἱκανοὶ νὰ βαδίζωσιν εἰς ὑψηλὰ μέρη καὶ ἐν μέσῳ κινδύνων, οἵους πᾶς ἄλλος διαγγελεὺς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπερνικήσῃ. Πολεμικὸς κύων θὰ διακολυμβήσῃ ποταμόν, ὃν ἱππεὺς θὰ ὤκνει νὰ διαβῇ. Καθ' ὅμοιον τρόπον, ἐν καιρῷ ταραχῶν, οἱ πολεμικοὶ κύνες θὰ ἠδύναντο νὰ κομίζωσι διαγγέλματα εἰς διάφορα μέρη τοῦ στρατοῦ, ὅπου πᾶσα ἄλλη μέθοδος θὰ ἠδύνατο ν' ἀποτύχῃ. Αἱ οἰκόσιτοι περιστεραὶ καὶ τὰ ἀερόστατα εἶνε πολὺ ἀβεβαιότερα τῶν κυνῶν εἰς τὸ ταχυδρομικὸν ἔργον. Αἱ πρῶται δύνανται εὐκολώτατα νὰ καταφαγωθῶσιν ἀπὸ ἱέρακας καὶ γῦπας, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀσκουμένους, καὶ τὰ δεύτερα εἶνε ὑποκείμενα τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ἀνέμου· ἀλλ' οἱ κύνες μὲ τὴν φυσικὴν νοημοσύνην των καὶ τὴν τελείαν ἄσκησίν των θὰ δύνανται νὰ διαβῶσιν ἐρημικὸν μέρος τῆς χώρας, ἀποφεύγοντες τοὺς πάντας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ὑφίστανται μάχην, ὅπως ἀνοίξωσιν ἐλευθέραν διάβασιν διὰ φυλαττομένου μέρους.

[The Herald]

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΡΟΦΗΤΙΔΟΣ

Ἡ αἵρεσις τῶν θεοσοφιστῶν εἶνε κράμα χριστιανικῶν, βουδδικῶν καὶ φιλοσοφικῶν δογμάτων, μεθ' ὑπερόχου εἰς τὸ ὑπερφυσικὸν πίστεως σὺν τῇ προσδοκίᾳ τῆς αἰωνιότητος. Ἡ προφῆτις τῆς αἱρέσεως ταύτης, ἡ περιδόητος Ῥωσσὶς Βλαβάτσκη, ἀπέθανε πρὸ μικροῦ ἐν Λονδίνῳ, ἀφεῖσα παραγγελίαν νὰ καύσωσι τὸ σῶμά τις. Ἡ τελετὴ τῆς ἀποτεφρώσεως ἐτελέσθη εἰς Οὐόκιν, ἐπὶ παρουσίᾳ ὀλίγων φίλων, ἐν οἷς σοβαροί τινες καὶ ὁμιχλώδεις Ἰνδοὶ καὶ παιδία καὶ γυναῖκες φέρουσαι στεφάνους ἐκ λευκανθέμων. Διαταγὴ ἦτο νὰ μὴ φορῇ τις πένθος καὶ ὅμως πολλαὶ τῶν γυναικῶν ἦλθον μελανειμονοῦσαι. Ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς τῆς ἀποθανούσης, ἀπήγγειλε σύντομον ἐπιτάφιον προσφώνησιν: «Φίλοι καὶ ἀδελφοὶ θεοσοφισταί! Ἡ Βλαβάτσκη ἀπέθανεν, ἀλλ' ἡ Βλαβάτσκη, ἡ φίλη καὶ διδάσκαλος ἡμῶν, ζῇ, καὶ θὰ ζῇ διὰ παντὸς ἐν ταῖς καρδίαις καὶ ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν. Ἡ ἀληθὴς Βλαβάτσκη δὲν κεῖται ἐνθάδε ἐνώπιον ἡμῶν. Ἡ ἀληθὴς οὐσία ἥτις ἐνέπνευσεν εἰς τόσους καὶ τόσας, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, πανταχοῦ τῆς γῆς γενναῖον ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος καὶ τῆς ἀληθοῦς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συνεζευγμένον μεθ' ὑψηλοῦ ἰδεώδους περὶ ἀτομικοῦ βίου καὶ διαγωγῆς, δὲν δύναται ἐν τῇ διανοίᾳ θεοσοφιστοῦ νὰ συγχυσθῇ μὲ τὸ ἁπλοῦν σάρκινον ὄργανον, ὅπερ ὑπηρέτησεν αὐτῇ πρὸς βραχεῖαν ἐνσάρκωσιν.» Ἡ πυρὰ ἀναφθεῖσα μετέβαλεν ἐντὸς δύο ὡρῶν τὰ ὀστᾶ εἰς κόνιν. Ἡ κόνις μετακομισθεῖσα ἀπετέθη εἰς αὐτὸν τὸν θάλαμον ὅπου ἐξέπνευσεν ἡ Βλαβάτσκη, παραγγείλασα νὰ μείνῃ ὁ θάλαμος καὶ τὰ ἔπιπλα ἀνέπαφα, εἰς ἣν κατάστασιν διετέλουν τὴν ὥραν τοῦ θανάτου της.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Γάλλος γεωλόγος ἔκαμεν ἐπιμελέστατον ὑπολογισμὸν περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς στερεᾶς ὕλης, τοῦ βιπτομένου ἐτησίως εἰς τὸν ὠκεανόν, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ποταμῶν καὶ ἄλλων αἰτίων. Ὑπολογίζει ὅτι ἡ ἐλάττωσις τοῦ μέσου ὕψους τῆς ἐπιφανείας τῆς στερεᾶς γῆς εἶνε ἓξ δακτύλων κατ' ἔτος. Συντρεχούσης καὶ τῆς ἀντιστοίχου ὑψώσεως τῆς κοίτης τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐκρήξεως τῶν ἡφαιστείων καὶ ἄλλων ἐξαιρετικῶν φαινομένων, ὧν ἡ τάσις ἐν γένει εἶνε τὸ νὰ ἐπιταχύνωσι τὸ ἔργον τῆς κατακλύσεως, ἡ περίοδος, καθ' ἣν ἡ στερεὰ ἤπειρος θὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς θὰ καλυφθῇ μὲ ὕδατα, ὑπελογίσθη ὅτι θὰ ἐπέλθῃ μετὰ 4,000,000 ἔτη· ὅθεν οἱ κάτοικοι τῆς γῆς δὲν ἔχουσι ν' ἀνησυχῶσι καὶ ὁ προφήτης δὲν φοβεῖται τὸν ἔλεγχον.

ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΑΠΟΓΟΝΟΙ

Ἐν Εὐρώπῃ πολλὰ ὑπάρχουσι παραδείγματα ἰδιωτῶν ἀνθρώπων, παρουσιασθέντων εἰς τὰ δικαστήρια μὲ ἀποδείξεις, αὐθεντικὰς ἢ πλαστάς, τῆς ἐκ βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καταγωγῆς των. Ἐν τινι πόλει τῆς Ἀμερικῆς ἔζη πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἄνθρωπός τις ἀξιῶν ὅτι ἦτο υἱὸς νόθος Ναπολέοντος τοῦ Α'. Ἐν Δρέσδῃ τῆς Σαξωνίας ὑπῆρχεν ἄνθρωπός τις μὲ γερμανικὸν ὄνομα, ὅστις ἐπεχείρησε ν' ἀποδείξῃ δικαστικῶς, ὅτι ἦτο υἱὸς Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ θρόνου δικαιώματά του. Ἐν Ἀγγλίᾳ ζῇ ἀκόμη, κλινήρης οὖσα εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν πτωχῶν, τὸ Camberwell Workhouse, ἡ μὶς Καρολίνα Γέλφ. Ἡ γηραιὰ αὕτη κυρία εἶχεν ἀποδείξει ἐπὶ δικαστηρίου, ὅτι ἦτο θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου τοῦ Δ', ὅστις, ἔλεγεν αὕτη, συνῆψέ ποτε εἶδος γάμου μὲ τὴν μητέρα της ἔν τινι ἐκκλησίᾳ τῆς Κενσιγκτῶνος, περὶ τὸ ἔτος 1814. Ἡ μὶς Γέλφ προσήγαγε τὸ πιστοποιητικὸν τῆς βαπτίσεώς της, χρονολογημένον ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκολούθου ἔτους. Ἔμεινεν ἄγαμος, καὶ πρὸ ἓξ ἐτῶν ἡ τύχη της εἶχεν ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου. Τότε ἔρανος ἐνηργήθη πρὸς συνδρομήν της, καὶ ἔκτοτε ἔλαβε χρηματικὰ βοηθήματα καὶ ἀπὸ ὑψηλοὺς κύκλους, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἤρκεσαν νὰ παρέσωσιν αὐτῇ τροφὴν καὶ ἰατρικὴν περίθαλψιν κατὰ τὴν μακρὰν ἀσθένειάν της. Πρὸ τινων ἑβδομάδων ἡ γηραιὰ κυρία ἠσθένησε βαρέως ἀπὸ βρογχίτιδα, καὶ τούτου ἕνεκα μετεφέρθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ὅπου ἡ θέσις της εἶνε λίαν κρίσιμος.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑΙ ΕΞΕΙΣ

Ὁ δημόσιος ἀγορητὴς ὁμιλεῖ κατὰ μέσον ὅρον ἐνώπιον ἀκροατηρίου ἑκατὸν εἴκοσι λέξεις τὸ λεπτόν· ἡ ἰδιαιτέρα μεταξὺ ἀτόμων συνδιάλεξις δαπανᾷ, κατὰ μέσον ὅρον, ἑκατὸν πεντήκοντα λέξεις εἰς

ἐν λεπτόν. Ὁ τε ἐγκέφαλος καὶ ἡ γλῶσσα, εἰς τὰς μικρὰς μεταξὺ γυναικῶν ἔριδας, ἐργάζεται ταχύτερον τοῦ συνήθους ἀπὸ 50—100 λέξεις τὸ λεπτόν. Ἡ περὶ τὸ γράφειν ταχύτης ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 15 λέξεις κατὰ λεπτόν, ἡ περὶ τὸ βαδίζειν ὠκυποδία εἰς 3 1)2 μίλια τὴν ὥραν. Ὁ μέσος σφυγμὸς ἔχει 72 σφύξεις τὸ λεπτόν, ἡ μέση ἀναπνοὴ 18 εἰσπνοὰς τὴν ὥραν. Ἡ μέση διάρκεια τοῦ ὕπνου εἶνε ὀκτάωρος διὰ νεανίαν καὶ δωδεκάωρος διὰ παιδίον. Ἡ μέση αἴσθησις τῆς ὁράσεως εἶνε τόσον ὀξεῖα, ὥστε λάμψις κλάσμα μόνον δευτερολέπτου διαρκοῦσα, εἶνε ἐπαρκὴς δι' ἀπωτέραν ὅρασιν. Συνήθεις ὀφθαλμοὶ ἀναγινώσκουσιν ἀνέτως ἔντυπα εἰς ἀπόστασιν δώδεκα ἕως δεκαὲξ δακτύλων. Οἰκογένειαι κοιμῶνται κατὰ μέσον ὅρον ἐπὶ κλινῶν δύο μέτρων καὶ εἰκοσιπέντε ἑκατοστῶν μήκους, ὀλίγον ἀνωτέρου τοῦ μέσου μήκους τῶν νεκρικῶν φερέτρων. Διέρχονται διὰ θυρῶν μήκους δύο μέτρων καὶ ἡμίσεως, πλάτους δ' ἑνὸς μέτρου κατὰ μέσον ὅρον, καὶ ἀερίζονται διὰ παραθύρων δύο μέτρων μήκους καὶ ἑνὸς μέτρου πλάτους, καλυπτομένων μὲ παραπετάσματα 3 1)2 πήχεων μήκους καὶ 1 1)2 πλάτους.

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

Πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος καὶ πλέον, ἡ τότε Ἀμερικανικὴ βουλὴ ἀνέθηκεν εἰς τριμελῆ ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἐκ τοῦ Φραγκλίνου, τοῦ Ἀρρισῶνος καὶ τοῦ Λόντς, τὴν φροντίδα νὰ ἐκλέξῃ σύμβολα διὰ τὴν σημαίαν τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας. Καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν σοφοὶ ἄνδρες, καὶ ὅμως εὗρον μεγάλην δυσκολίαν. Ἄμετρον πλῆθος σχεδίων ὑπεβλήθη πρὸς μελέτην. Ὁ μὲν ἐπρότεινεν ἵνα ὁ ἀστερισμὸς τῆς Λύρας, ἡ βάρβιτος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰσαχθῇ ὡς ἔμβλημα ἁρμονίας· ὁ δὲ προέβαλεν ὄφιν ἑλισσόμενον εἰς δεκατρεῖς σπείρας. Ἕτερος ἐπρότεινε μίαν χεῖρα κρατοῦσαν δεκατρία βέλη. Ἄλλοι ἐπρότειναν ζῶα, σταυρούς, ἡλίους, σελήνας καὶ διάφορα ἄλλα σήματα. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξέφερε τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ σταυροὶ ἀνεμίμνησκον μᾶλλον τὴν ῥωμανοκαθολικὴν ἐκκλησίαν, ὅτι οἱ ἥλιοι ὑπεβήλουν τὴν περσικὴν πυρολατρείαν καὶ αἱ σελῆναι τὸν μωαμεθανισμόν. Ἡ σημαία τῶν δεκατριῶν ῥαβδωμάτων καὶ τῶν δεκατριῶν ἀστέρων ἀνεπετάσθη τὸ πρῶτον ἐν Καμβριγίᾳ τῇ 2 Ἰανουαρίου τοῦ 1776. Νομοθετικὴ πρᾶξις περὶ ἀποδοχῆς σημαίας ἐγένετο βεβαίως πρὸ τούτου, ἀλλ' ἡ ἀποδοχὴ αὕτη δὲν μνημονεύεται ἐν τοῖς σωζομένοις ἐγγράφοις πρὸ τῆς 14 Ἰουνίου τοῦ 1777.

ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΣ ΒΑΘΥΠΛΟΥΤΟΣ

Εἰς τὸ ἄνω πάτωμα τῆς συνοικίας Στρουὸ ἐν Λονδίνῳ κατοικεῖ γέρων τις, ὅστις πιθανῶς ἔγραψε πλείονας στίχους ἢ πᾶς ἄλλος ἐκ τῶν ζώντων. Ἔργον ἔχει τὸ νὰ γράφῃ τὰ δίστιχα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκει τις εἰς τὰ εὐθηνὰ *κοφέτα* καὶ ζαχαρικά, ἐντὸς κεκρυμμένα. Ποίησις ἥτις οὐδέποτε θὰ ἔβλεπε κατ' ἄλλον τρόπον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, εὑρίσκει καταφύγιον ἐντὸς τῶν ζαχαρικῶν ἐκείνων. Συντάκτης μιᾶς τῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου συνδιελέχθη μετὰ τοῦ γέροντος στιχουργοῦ, ὅστις εἶνε ὑπερεξηκοντούτης, ἐξασκεῖ ἀπὸ εἰκοσαετίας τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ἀπέκτησε περιουσίαν ἐκ τῶν κοινοτοπιῶν τὰς ὁποίας ἐντείνει εἰς στίχους. «Εἶνε περίεργον ἐπάγγελμα, εἶπεν ὁ γέρων στιχοπλόκος, καὶ ὅμως κάποιος πρέπει νὰ τὸ κάμνῃ, καὶ εἶνε ἐπικερδέστατον. Ἔκτισα ἐξ αὐτοῦ δεκατέσσαρας οἰκίας καὶ ἐπαύλεις; καὶ μετὰ ἓν ἔτος μελετῶ ν' ἀποθέσω τὸν κάλαμον καὶ ἀφήσω ἄλλον τινὰ ν' ἀναλάβῃ τὸ ἔργον. Πῶς γράφω τόσα πολλά; Μοῦ ἔγεινε δευτέρα φύσις, πράγματι. Αὐτὰ τὰ ἀποφθέγματα εἶνε ἁπλᾶ· καὶ ὅσον κενὰ ἐννοίας εἶνε, τόσον τὸ καλλίτερον. Εἰξεύρω ὅτι εἶνε μηδαμινά, καὶ παράλογον εἶνε νὰ τὰ ὀνομάσῃ τις σεμνῶς ποίησιν. Κατασκευάζω ἑκατὸν τοιαῦτα δίστιχα τὴν ἡμέραν. Πολλάκις τρώγω τὸ πρόγευμά μου μὲ τὴν μίαν χεῖρα καὶ γράφω μὲ τὴν ἄλλην. Καὶ ὅμως, λέγω, εἶνε ἐπικερδῆ, πολὺ καλλίτερα παρὰ ἐὰν ἔγραφα κακὰ μυθιστορήματα, διότι, τὸ κάτω κάτω, οἱ στίχοι μου δὲν προξενοῦσι ποτὲ κακόν. Εἶνε τετριμμένοι, τὸ ὁμολογῶ, ἀλλ' ἐντελῶς ἀβλαβεῖς, καὶ παιδία καὶ κοράσια ἀγαποῦν νὰ τοὺς ἀναγινώσκωσι. Πιστεύω δὲ ὅτι ἔγεινα καὶ πολλάκις καλὸς προξενητὴς μὲ αὐτὴν τὴν πέννα».

ΝΕΟΝ ΜΕΤΑΛΛΟΝ

Κυρίως εἰπεῖν δὲν εἶνε νέον μέταλλον τὸ βολφράμιον, ἀλλὰ μέχρι πρό τινων ἐτῶν ἦτο γνωστὸν μόνον εἰς τοὺς χημικούς. Ἀλλ' ἀπό τινος χρόνου ἤρχισε νὰ γίνεται μεγάλη χρῆσις αὐτοῦ εἰς τὰ γερμανικὰ ὁπλοποιεῖα. Τὸ μέταλλον τοῦτο ἐξάγεται ἐξ Αὐστραλίας, θὰ ἀποδῇ δὲ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα σημαντικὸς αὐτῆς πόρος. Ἀφ' ὅτου ἐπενοήθησαν τὰ τηλεβόλα τῶν 100 τόννων, τὸ βολφράμιον ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων. Παρετηρήθη πολλάκις ὅτι ὁ χαλύβδινος σωλὴν τῶν τηλεβόλων τούτων δὲν δύναται ν' ἀνθέξῃ εἰς ἐπανειλημμένας ἐκπυρσοκροτήσεις· ἡ πεῖρα δὲ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ προσθήκη εἰς μικρὰν ἀναλογίαν βολφραμίου εἰς τὸν χάλυβα προσδίδει εἰς αὐτὸν θαυμασίαν ἐλαστικότητα, εἰς τρόπον ὥστε ὁ σωλὴν τοῦ τηλεβόλου ἐνδίδει εἰς τὴν πίεσιν τοῦ βλήματος κατὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν, ἐπανερχόμενος ἀμέσως μετὰ τοῦτο εἰς τὰς προτέρας του διαστάσεις, χωρὶς οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ βλαβῶσιν αἱ ἰδιότητες τοῦ μετάλλου. Ἐν τοῖς γερμανικοῖς λοιπὸν ὁπλοστασίοις ἤρχισε νὰ γίνεται μεγάλη χρῆσις βολφραμίου, ὅπερ ὡς ἐκ τούτου ἀπέκτησε σημαντικὴν ἀξίαν. Τὸ βολφράμιον εὑρίσκεται συνήθως ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ σιδήρου καὶ μετὰ τοῦ σχιστολίθου. Τὸ μέταλλον καθ' ἑαυτὸ εἶνε λευκόν, εὔθραυστον καὶ βαρύτατον. Τὸ εἰδικὸν αὐτοῦ βάρος εἶνε 19,1 ἐνῷ τὸ τοῦ χρυσοῦ εἶνε 19,3, ἑπομένως τὸ βολφράμιον εἶνε ἐκ τῶν βαρυτάτων μετάλλων, ἰσοβαρὲς σχεδὸν τῷ χρυσῷ.

ΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Τὰ ὑπομνήματα τοῦ πρίγκιπος Ναπολέοντος, τὰ ὁποῖα θὰ δημοσιεύσῃ κατ' αὐτὰς ὁ κ. Μασών, δὲν ἀποτελοῦνται, ὡς φαίνεται, ἐκ σημειώσεων καὶ ἀλληλογραφιῶν τοῦ πρίγκιπος. Εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ πρίγκηψ Λουδοβίκος, ὁ υἱός του, ἐδήλωσεν ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενείας του εἰς τοὺς ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης, ὅτι ἠρνεῖτο νὰ ἀνακοινώσῃ αὐτοῖς οἷον δήποτε ἔγγραφον. Τὸ μόνον ἄρα ἐνδιαφέρον τῶν δημοσιευθησομένων ὑπομνημάτων θὰ προκληθῇ ἐκ τῆς προσωπικῆς ἀξίας τοῦ συγγραφέως των.

ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

(21 — 27 Αὐγούστου)

Μετεωρολογικὰ Στοιχεῖα **Ἀθηνῶν**	**Ἡ μ έ ρ α ι**							Ἐξηγήσεις
	21	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	
Ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις	750,9	752,7	752,0	751,3	752,2	751,7	752,0	Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις παριστᾷ τὸ ὕψος τῆς ὑδραργυρικῆς στήλης, τῆς μετρούσης τὸ βάρος τοῦ ἄνωθεν τοῦ βαρομέτρου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· ἐκτιμᾶται δὲ εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.
Μέση θερμοκρασία	27,3	28,8	28,0	26,5	25,3	26,7	27,4	Ἡ μέση θερμοκρασία κατὰ τὴν ἑκατονταβάθμον κλίμακα ἐκτιμωμένη, παριστᾷ τὸν μέσον ὅρον τῶν διαφόρων θερμοκρασιῶν τῆς ἡμέρας.
Μεγίστη θερμοκρασία	33,0	30,8	32,5	30,5	31,4	31,5	32,5	Ἡ μεγίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν ὑψηλοτέραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν.
Ἐλαχίστη θερμοκρασία	21,6	25,1	23,6	19,2	19,2	22,0	22,3	Ἡ ἐλαχίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν χαμηλοτέραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν.
Σχετικὴ ὑγρασία	47	42	42	64	65	56	59	Ἡ σχετικὴ ὑγρασία παριστᾷ τὸν λόγον τῆς πραγματικῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας πρὸς τὴν μεγίστην δυνατὴν ὑπὸ τας αὐτας συνθήκας· ἐκτιμᾶται δὲ ἀπὸ τοῦ 0 μέχρι τοῦ 100· τὸ 0 παριστᾷ τὴν τελείαν ξηρασίαν, τὸ δὲ 100 τὴν μεγίστην ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας.
Ἀπόλυτος ὑγρασία	11,74	11,72	11,73	11,96	15,65	14,30	15,37	Ἡ ἀπόλυτος ὑγρασία σημαίνει τὴν ποσότητα τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑδρατμῶν· ἐκτιμᾶται δὲ ἐκ τῆς πιέσεως, ἣν ἐπιφέρουσιν οὗτοι ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, μεθ' ὧν εὑρίσκονται εἰς ἐπαφήν, διὰ τοῦ ὕψους ὑδραργυρικῆς στήλης ἰσορροπούσης τὴν πίεσιν ταύτην.
Βροχὴ	—	—	—	—	—	—	—	Ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν ἐκτιμῶνται εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καθ' ὕψος ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς.
Χιὼν	—	—	—	—	—	—	—	
Χάλαζα	—	—	—	—	—	—	—	
Νέφη	2	1	1	4	2	0	0	Τὰ νέφη ἐκτιμῶνται ἀπὸ τοῦ 0 ἕως 10· τὸ 0 παριστᾷ τὸν ἐντελῶς ἀνέφελον οὐρανόν, τὸ δὲ 10 τὸν τελείως κεκαλυμμένον ὑπὸ νεφῶν.
Ἄνεμος καὶ ἔντασις αὐτοῦ	ΒΑ.5	ΒΑ.6	ΒΑ.6	Ν.4	Ν.4	ΝΔ.4	ΝΔ.4	Ἡ ἔντασις τῶν ἀνέμων ἐκτιμᾶται ἀπὸ 0 ἕως 9· τὸ 0 παριστᾷ τὴν νηνεμίαν, τὸ δὲ 9 τὴν θύελλαν.
Θάλασσα	2	2	2	2	2	1	1	Ἡ κατάστασις τῆς θαλάσσης ἐκτιμᾶται κατὰ τὴν ἑξῆς κλίμακα: 0 = γαληνιαία, 1 = τεταραγμένη, 2 = κυματώδης, 3 = τρικυμιώδης, 4 = ἀγρία.
Μέσαι θερμοκρασίαι **Εὐρώπης**	**21**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**	
Κέρκυρα	25,5	27,0	27,0	24,5	26,0	25,0	26,5	
Βῶλος	27,0	28,5	29,0	—	—	—	—	
Πάτραι	29,0	29,0	30,0	29,0	28,5	28,5	27,5	
Τρίπολις	22,5	22,0	23,0	21,5	22,0	24,0	24,5	
Κωνσταντινούπολις	23,5	24,5	24,5	23,5	23,0	—	—	
Ὀδησσὸς	20,8	23,0	23,0	22,2	20,8	—	20,0	
Βατοὺμ	—	23,5	23,5	—	—	—	21,2	
Παρίσιοι	18,8	17,5	15,7	14,6	14,7	14,7	15,8	
Ῥώμη	24,0	25,0	25,0	24,5	23,5	23,0	23,0	
Νεάπολις	24,0	24,5	25,0	25,0	23,5	23,5	21,0	
Βρινδήσιον	24,5	24,5	25,5	24,5	26,5	27,0	24,0	
Καλιάρη	25,5	23,0	23,5	24,5	24,5	25,0	—	
Πάνορμον	24,5	—	—	24,0	25,0	—	—	
Μελίτη	26,0	24,5	25,5	23,5	26,5	29,0	28,5	

Παρατηρήσεις. — Ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ ἀέρος ἐξακολουθεῖ νὰ κυμαίνεται περὶ τοὺς 27 βαθμούς, ἤτοι ὑπερβαίνει κατὰ 4 περίπου βαθμοὺς τὴν *κανονικὴν* τῶν Ἀθηνῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης. Οἱ κατὰ τὴν 21, 22 καὶ 23 πνεύσαντες μετ' ἐκτάκτου δυνάμεως ΒΑ ἄνεμοι (ἐτησίαι) ἐπέφερον ἀρκετὴν κατάπτωσιν τῆς σχετικῆς ὑγρασίας, ἥτις κατῆλθε κατὰ 10 περίπου μονάδας κάτω τῆς συνήθους.

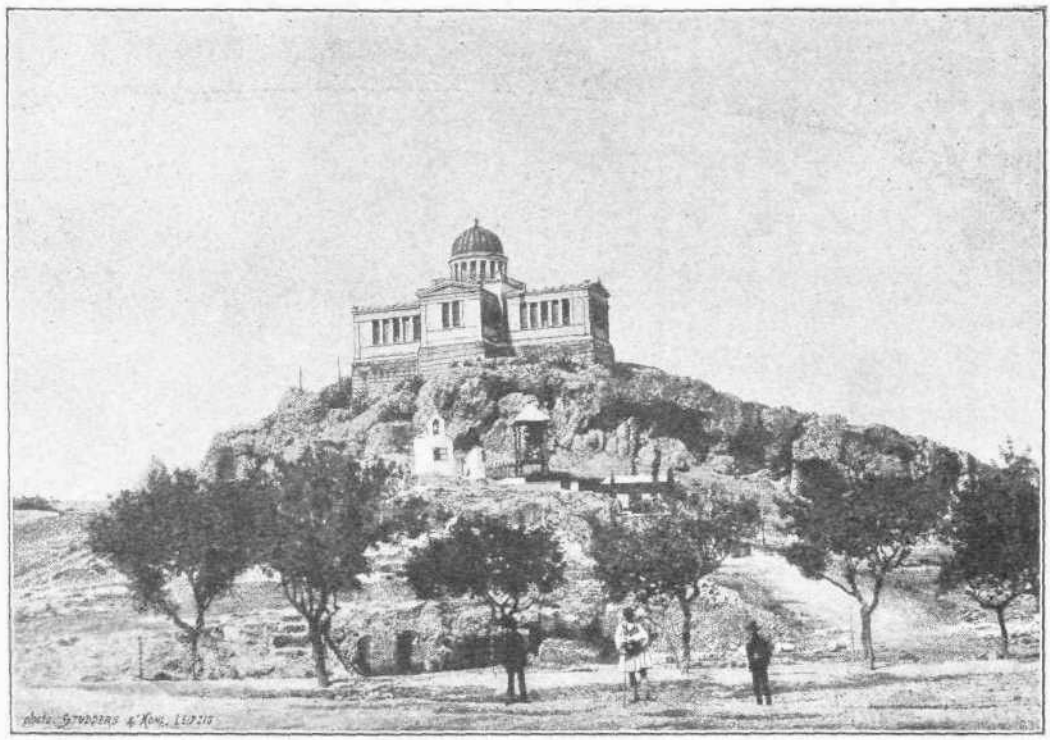

ΤΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος κ. Σαμποαζῶ, ἐνεργῶν ἀνασκαφὰς ἐν Σαμοθράκῃ, ἀνεκάλυψε, μεταξὺ ἄλλων ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων, τεμάχιον ἐπιγραφῆς, ἐφ' ἧς σώζεται τὸ τελευταῖον γράμμα κυρίου ὀνόματος, ἀκολουθούμενον ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος *Ῥόδιος*. Πρόκειται δὲ προφανῶς περὶ ὀνόματος καλλιτέχνου. Ἐπειδὴ δὲ εὑρέθη ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεκαλύφθη ἡ ἐν τῷ Γαλλικῷ μουσείῳ κατατεθειμένη *Νίκη τῆς Σαμοθράκης*, εἰκάζεται ὅτι εἶνε ἡ ὑπογραφὴ τοῦ γλύπτου, ὅστις ἐποίησε τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο ἄγαλμα. Ἡ ἀνακάλυψις δὲ αὕτη ἐπιβεβαιοῖ τὴν γνώμην τοῦ σοροῦ ἐφόρου τοῦ Βρεττανικοῦ μουσείου, ὅστις ἀπεφάνθη ἄλλοτε, ὅτι ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης εἶνε ἔργον τῆς Ῥοδίας σχολῆς.

Φιλολογικά

Ἀξιόλογον συγγραφὴν περὶ τῆς Ἀριστοτέλους «Ἀθηναίων Πολιτείας» ἐξέδωκεν ἐσχάτως ὁ δόκιμος φιλόλογος καὶ ἱστορικὸς Βάουερ, καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Γράτς. Τὸ ἀριστοτελικὸν σύνταγμα ἔχει, κατὰ τὸν καθηγητὴν Βάουερ, ἀνεκτίμητον σπουδαιότητα, διότι εἶνε ἡ ἀρίστη τῶν σωζομένων ἱστοριῶν τῶν ἑλληνικῶν πολιτευμάτων. διδάσκει δὲ τινι μεθόδῳ δέον νὰ συγγράφηται ἡ ἱστορία τῶν πολιτειῶν. Ἡ «Ἀθηναίων Πολιτεία» ἔχει ἐν πολλοῖς μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδου· ἐπάγεται δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις ὁ καθηγητὴς Βάουερ τὴν περίεργον παρατήρησιν, ὅτι ἀμφότεροι, ὅ τε Θουκυδίδης καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἦσαν Θρακικῆς καταγωγῆς. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῆς «Ἀθηναίων Πολιτείας», δέον νὰ ἀναγγείλωμεν τὴν γενομένην πρὸ μικροῦ κριτικὴν ταύτης ἔκδοσιν ὑπὸ τῶν περιωνύμων Ὁλλανδῶν φιλολόγων Hewerden καὶ Leeuwein, παμπόλλα χωρία εὐστόχως διορθωσάντων, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Γάλλου ἀρχαιολόγου Θεοδώρου Ῥεϊνὰχ γαλλικὴν μετάφρασιν. Μέχρι τοῦδε ἡ «Ἀθηναίων Πολιτεία» μετεφράσθη εἰς τὴν ἀγγλικήν, γαλλικήν, γερμανικήν, ἰταλικὴν καὶ ὁλλανδικὴν γλῶσσαν. Ἐγένοντο δὲ δύο ἐν τῇ γερμανικῇ μεταφράσεις, ἡ μὲν ὑπὸ Κάϊβελ καὶ Κιέσλιγκ ἐν Στρασβούργῳ, ἡ δὲ ὑπὸ Πόλανδ ἐν Βερολίνῳ, καὶ δύο ἐν τῇ ἀγγλικῇ, ὑπὸ Κένυον καὶ Πόστ. Τὰ μέχρι τοῦνῦν ἐν ἰδιαιτέροις τεύχεσιν ἢ ἐν περιοδικοῖς πονήμασι γραφέντα πρὸς ἑρμηνείαν ἢ πρὸς ἀποκατάστασιν δυσνοήτων ἢ ἐρθαρμένων χωρίων συναποτελοῦσι βιβλιοθήκην ὅλην.

— Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπίων διώρισε κριτὰς τοῦ Φιλαδελφείου ποιητικοῦ ἀγῶνος κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος τοὺς κ. κ. Ἄγγελον Βλάχον, Ι. Πανταζίδην καὶ Σ. Κ. Σακελλαροπουλον.

Ἐπιστημονικά

Ὁ γνωστὸς Ἀμερικανὸς ἠλεκτρολόγος κ. Gray θὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς ἀνακάλυψιν αὐτοῦ, ἣν ὠνόμασε *τηλαυτογράφον*, προωρισμένην νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν τηλέγραφον. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1889, ἀλλ' ὁ κ. Gray, ὅστις εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτακετίαν ὅλην εἰς τὰς ἐρεύνας του, ἐφρόντισε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς ἀνακαλύψεώς του πρὶν ἢ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστικὸν αὐτῆς.

Ὁ τηλαυτογράφος δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν διαβίβασιν τηλεγραφημάτων, ἀλλ' ἀναπαράγει καὶ ἀπαραλλάκτον ἀντίτυπον τοῦ τηλαυτογραφήματος διὰ τὸν ἀποδέκτην. Οὕτω διὰ τοῦ τηλαυτογράφου τοῦ Gray δύνανται νὰ διαβιβασθῶσιν ἰχνογραφήματα καὶ διαγράμματα εἰς πᾶσαν ἀπόστασιν. Ὁ κ. Gray ἵδρυσεν ἐν Σικάγῳ εἰδικὸν ἐργαστήριον καὶ ἑτοιμάζεται νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τὰς τηλεγραφικὰς καὶ τηλεφωνικὰς γραμμάς.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων τοῦ «ΑΣΤΕΩΣ» 1891.